

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Članki vsak bestran in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrta leta 1-30 K. Naročniki na plačilo 6 K, za druge izredne določbe...
 Količina sam po njega, plača na leto samo 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List in časopis do odpreta. — Vse izdatke...
 Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Maribor, 9. okt. 1919.
 Za prejetje se plačuje od enostopne petkovnice se enkrat 24 vin, ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 vin. Za večkratno enostopno petkovnico...
 stane šestdeset 5 vin. Parje in zabave vsake petkovnice 24 vin, izjave in Postano 35 vin. — Izdatki se plačujejo do istega opisa. — Naročnik odgovarja za pošiljanje pisma.

Pisma našim rojakom!

(Piše poslanec prof. Ivan Vesenjak.)

Vedno bolj čutim, da poslanci in drugi voditelji naše Slovenske Kmečke Zveze kljub najboljši volji ne morejo vsem našim rojakom osebno raztolmačiti vseh raznih važnih gospodarskih in političnih vprašanj. Naj torej v „Slov. Gospodarju“ kot starem prijatelju in zaščitniku krščanskega kmetkega ljudstva napišem nekaj razprav o dnevnikih vprašanjih, posebej še o organizaciji, o draginji, o vojnih posojilih, o davku, o valuti in drugih naših javnih zadevah, ki potrebujejo pojasnila.

Na kaj opozarjam najprej?

Prvo dejstvo, na katero v uvodu opozarjam čitatelje, je to, da poslanci ne moremo priti v vsako našo občino, da bi se lahko na shodih osebno dogovorili z ljudmi. Zaradi velikega števila občin in zaradi našega dela je to popolnoma nemogoče. Sicer pa na takih shodih tudi ni mogoče tako dolgo in tako temeljito o raznih stvareh razpravljati, kakor bi bilo to za dobro razumevanje brezpogojno potrebno.

Druga točka zadeva tebe, spoštovani čitatelj! Ako hočeš katero stvar bolje razumeti, se moraš v njo dobro poglobiti. Zato beri naše časopise in tudi te vrstice s potrpljenjem in pazljivo! Ako nimaš slučajno volje ali pa časa, ko ti pride v roke „Slov. Gospodar“ — posebno sedaj v jeseni je za čitanje na kmetih le prav malo časa — potem pa shrani list za drugič in beri, ko boš imel čas in voljo!

Čitanje samo pa ne pomaga nič, ali pa le prav malo. Dejanje mora biti povsod, zato prečitano tudi dobro premisli, potem pa po svojem dobrem prečiščanju, po svoji prevdarnosti povsod nastopaj in delaj! Presojaj druge ljudi po dejanju, pa tudi — samega sebe!

LISTEK.

Januš Golec.

Posvečuj praznik!

Včasna kmetija je ležala nekaj streljajev od vasi v prijazno vabeči kotanji. Lepo zidana, mogočna hiša je že pravila na prvi pogled od daleč, da v njej ne straši pomanjkanje, ampak da jo ponosno dviga na kvišku imovita roka umnega gospodarja.

Posestnik Včasna je bil mož še baš v dobesednem pomenu. Sosedje in sploh vsi občani so ga čislali kot človeka, ki se ga lahko naprosi za pameten nasvet, kakor tudi za kaj okroglega za posodo. V zastopu modrih nasvetov je opravljal častno službo občinskega svetovalca, bil je prvi za županom po glavi in žepu.

Nekoliko pa moramo vendar zavreti kolo hvale, če obrnemo očeta Včasna na bogoslužno plat. No, saj vero je imel trdno, tudi kristjana obvezne dolžnosti je pohvalno izvrševal, le pri tretji božji zapovedi je bil gotovo začrtan kak pomišljaj v Včasnovi knjigi življenja. Pri vsej bistri in solnčnem svitu v glavi ni dobro ločil hlapčevskih in bogoljubnih del. Sosedje so si pošepetavali, da spravijo pri Včasnovih več sena in otave po nedeljah in praznikih kot ob delavnih dneh. Oče Včasna je gazil precej globoko po mlakuži greha, s katerim je ostrafošana prav na debelo cela štajersko-hrvaška meja, namreč: oskrunjenjem Gospodovega dne.

V navadnih letinah so izhajali Včasnovi s krmo, ki so jo nudili domači travniki. Tako pred nekaj leti se pa je zgubilo med dobra leta jedno prav suho in medlo, ki je požgalo in opalilo vse suši izpostavljene travnike. Včasna je kar na oko presodil, da boče letošnje zimo tujilo marsikatero živinče praznega želodca po hlevu. Da bi zaplankal domači hlev gladovanju, je stopil na Hrvaško in nakupil obilno otavne košnje.

I. Napačno ravnanje naših ljudi.

Pretežni del naših kmetijskih ljudi bi lahko uvrstil v dva oddelka. V prvega bi dejal one, ki sploh le samo delajo in trpijo, pa imajo za vse, kar pride nad nje in naj bo to dež ali sonce, sreča ali nesreča, zima ali vročina, za vse to imajo le eno besedo: „Eh, bo že nekako, bom se jaz v to mešal in kaj bom se za to brigal.“

Druga vrsta je že bolj nezadovoljna, ti se jezi jo doma za pečjo, ali včasih tudi v krčmi nad poslanecem, nad državo, nad davkarijo, nad šolo, sploh nad vsem, kar jim ni po volji. Le prav malo jih je, ki si stavijo vprašanje: Zakaj je tako, ali ni mogoče, urediti tega in onega drugače in sicer tako, kakor bi bilo bolj prav in dobro? Navadno najmanjše pa je število onih, ki si stavijo najvažnejše vprašanje: Ali sem storil jaz v obrambo svojih pravic in svoje lastne koristi vse, kar je primerno in potrebno?!

Dragi moj! Iz življenjske izkušnje sem zapisal zadnje vrste, da je namreč najmanjše število onih, ki uporabijo vsa dovoljena sredstva v obrambo svojih koristi. Vzamimo praktičen slučaj! Na stotine, na tisoče je število tistih, ki se niso brigali za znane liste, ki jim jih je poslala davkarija za napoved dohodkov in stroškov o osebni dohodnini. Na stotine je tistih, ki so napravili napoved napačno. Največ pa je tistih, ki so zamudili rok za pritožbo ako se jim je davek odmeril krivično. Govoril bom o osebni dohodnini v posebnem pismu, tukaj navajam to le za vzgled in za dokaz svoji trditvi.

Potrebno je torej predvsem, da se sami pravčasno pobrigamo, da vprašamo druge, ako ne razumemo sami. Poslužiti se moramo v vsakem slučaju vseh sredstev in potov, ki nam jih nudi ta ali ona po-

stava, da se obranimo škode in da zavarujemo svoje koristi in svoje pravice.

Ako vidimo, da so naša prizadevanja brezuspešna, potem pa je naša dolžnost, da javimo to našim poslancem. Naša dolžnost je tudi naznaniti poslancem, ako trpi krivico naš sosed, naš znanec, ki si ne zna pomagati. Grajati in zabavljati imam pravico šele tedaj, ako nisem sam sebe in svojih koristi zanemarjal, ako naš zastopnik po obvestilu ni storil svoje dolžnosti...

Znani so mi slučajni, da so se ljudje pritoževali na shodih, pa smo jih prosili, jim dali naslove in navodila, da nam vse na podlagi resničnih uradnih pisem pojasnijo in poročajo, pa ni bilo ne glasu in ne pisma od nikoder. Kako naj se potem takšnim ljudem pomaga?

Kako naj zve oblast, kako tvoj zastopnik-poslanec za tvoje nezgode, neprilike, nesreče in krivice, ki so ti bile prizadane, ako jih nosiš ti sam težko na svojih ramenih in jih zaklepaš v svoje srce? Govori, piši, prijatelj moj dragi, in marsikaj se bo popravilo, marsikaj izpremenilo! Kadar pa to ne bilo mogoče, boš dobil vsaj dobro pojasnilo, zakaj to in ono ne gre. Glavna napaka je torej sploh molčati, ali pa samo godrnjati za pečjo in v krčmi.

Nekaj o prihodnji usodi „Samostojne“.

Dovolj znana je naši kmetijski javnosti ona prežalostna doba naših slovenskih prednikov, ki je napisana in zabeležena v zgodovini s krvavimi črkami naslova: Kmetijski upor! Samostojni grajščak je bil neomejeni gospod imetja, življenja in kmetijske usode ploh. Vklepal je tlačnega, nesamosojnega kmeta v verige prisiljeno plačane robote, ga izsesaval z desetino, mu oblačil prisilni jopič vojaštva in ga prepuščal za časa turških roparskih navalov samobrani, a sam pa se zapiral v svoja nedostopna, orlovska gne-

diru po ravni cesti med pokanjem bičev in ukanjem, na veliko jezo srditega plebanuša.

Pripeljali smo do neznanega obrežja, vozili navkreber, korakoma, na vrhu pa z verigo zavrli vozove. Zavrta kolesa so hrapavo drsala po kameniti cesti, fantje so juckali in gospodar je ošvignil konje z bičem in pognal v dir z glasnim: hi, tju—hot!

Zivali ste zacepetali s kopiti, potegnili bolj na naglo in zavorna veriga je počila. Voz je pritisnil konjem pod pete in ti so zdrvili, ne meneč se za nategnjene vaje, v divjih skokih navzdol.

Včasna je preplašen in trenutno zmeden nategnil preveč levo vojk in voz je z vsjo silo zadel v obcestni steber. Sunek je bil tako močan, da je dvignilo gospodarja z visokega sedeža in žloputnil je v mogočnem kolobarju preko ceste na sredino štajersko-hrvaškega mejnika, v — Sotlo! Pogreznil se je prav na dno, pozabil v strahu zapreti usta in pil obmejno smrt v dolgih, prisiljenih požirkih.

Koščena žena je že brusila smrtno koso in očetu Včasni se je vzbudila vest. Kot beli dan mu je bilo jasno, da ga je zadelo prokletstvo plebanuševo in božja kazen. Vrtajoči črv vesti ga je vgriznil tako občutno, da je v strahu pred večno kaznijo zamahnil z obema rokama in se pognal na površje.

Pa le toliko se je odbržal nad vodo, da se je na kratko zdahnul in zopet ga je nekaj potegnilo na dno in se je zagnila nad njim vodna plast. Bil je prepričan, da je izgubljen za časno življenje; prosil je v duhu Boga milosti za večnost. Vode že ni več požiral, usta so mu ostala kar samo na stečaj odprta in lotevala se ga je nekaka lahka omotica. Zvonilo mu je v ušesih, kot bi ga vabilo in klicalo neznanu kam.

Zatopljenega v to vabeče zvonjenje ga je pograbila rešilna roka za lase. Domači hlapec ga je privlekel na suho. Obrnili so ga z glavo navzdol in tekla je voda iz njega liki iz drožnjaka, če mu odmakneš čep.

Na Hrvaškem je v velikih časteh sv. Rok, saj je tudi deželni varuh. Hrvate pa je senčila tudi krona ogrskega sv. Stefana, čegar godovni dan sta praznovala Hrvat in Madžar.

Očetu Včasnu je bil ljub in čisljan svetnik sveti Rok, ker mu je bil večkrat na uslugo v telesnih nadlogah; za Ogra, sv. Stefana, pa se ni zmenil prav nič.

Ravno na njegov godovni dan je spravljal otavo s Hrvaškega. Sv. Stefanu udano hrvaško ljudstvo je hitelo poklonit se kraljevemu svetu v hram božji, Stajerci so pa trosili in obračali otavo po ta dan lepo praznujoči hrvaški zemlji. Seve, marsikateri tankovestni Hrvat se je spodtaknil ob tej skrumbi praznika, posebno, ker štajerski bratje še med glavno sv. mašo niso prenehali z delom.

Zvedel je o tem kršenju Bogu posvečenega dne hrvaški plebanoš, mož, za božjo čast vnetega in gorečega srca. Koj po odpeti sv. maši se je osebno zagnal v bogoskrunske sosedje, jim pošteno z besedo ožehtal vest in jih slednjič imenoval: gadine in proklete kukavice! Stajerske gadine so se pa tudi branile, opikale plebanuša z jezikom in mu kukale v uho, da je: Pop jezični!

Bratski preprič so zaključile strele in prokletstvo, ki ga je zval plebanuš nad zakrknjene sosedje. A njegova goreča pridiga ni obrodila prav nobenega sadu, ker je bila proti večeru že vsa otava naložena na vozovih. Pred nočjo so se sušile podkrepili s piščo in mesom, pripravili konje in peljali daleč tik Sotle na most.

Oče Včasna je sam zlezal na prvi voz, vzela roko vaje in pognal konje. Njegov vzgled so posneli drugi vozniki in oddrčali eden za drugim v lahkem

zda gradov. Te neznosne tedanje kmetijske razmere so porabili nekateri brihtnejši kmetje, ki so se povzpeli do prepiranja, da je kmet ravnotako človek iz duše ter telesa, kot njegov krvosves graščak, postavili so se na čelo opravičeno nezadovoljnim kmetom, jih organizirali ter družili v skupine in hujškali na nasilni odpor proti graščinskim krvnikom in mogočnjakom. Kaka je bila ta organizacija srednjeveških kmetijskih uporov, je znana. Ni bila globoko premišljena, ne izvedena podrobno, temeljala je le na žrjavici obnega nezadovoljstva in hujskanja napram vsaki višji oblasti; prebranko je podlegla stari in mogočni organizaciji graščinskega meča, vojaške sile in vislice. Naši pradedje so se kot samostojni kmetje postavili s slabo oboroženo silo po robu graščakom in njihovem vojaštvu. Samostojna uporna kmetijska stranka, ki je sprejemala in pripuščala v svoje okrilje samo in edino le nezadovoljne in nahujskane kmete, je morala skloniti svojo glavo premoči dveh združenih stanov: graščakov in vojaštva. Tem uporom so sledili novi okovi kmetijske brezpravnosti. Ne, nikakor ne nekaj enakega, ampak sličnega in podobnega srednjeveškim tem kmetijskim uporom pripravljala se tudi v naših najnovjših časih z razširjanjem Samostojne. Narodna tlaka in davčna desetina v stari Avstriji, krvavi valpetov bič iz za dobe vojne, neznozna draginja, slaba valuta in pomanjkanje najpotrebnejšega sedaj po preobratu, vse to je rodilo in širi občeno nezadovoljnost in silo na odpor med kmetijskim ljudstvom. To nezadovolje med kmeti porabili so nekateri kolovodje nezadovoljnežev, po prikroju Mrmolje iz Vrtojbe, Ureka iz Globokega, in Drofenika iz St. Jurija, ki so si stavili nalog, igrati vlogo kmetijskih cesarjev — Gubcev. Da bi se ti možakarji povzpeli do vsajčasne vodilne časti med kmeti, romajo iz kraja v kraj, zbirajo neuko ljudstvo, zabavljajo čez vladno vojaštvo, davke, duhovnike in Korošca, ki nas je baje izdal in prodal Srbom. Kričijo po shodih s srednjeveškim klicem: Le vkup, le vkup, uboga gmajna, mi te hočemo rešiti, osamosvojiti in postaviti na noge! Le kmet in samo kmet sme v našo stranko, kaj nam mar vsi drugi stanoviti, četudi so številnejši od nas! To je njih bojni klic. Njih pisani evangeliji pa lahko čitate v njihovem glasilu: „Kmetijskem Listu“, ki je poln srditih osebnih napadov, pa do tal prazen po vsebini, duhu in podkuju, katerega je tako potrebno naše ljudstvo. „Kmetijski List“ je za las podoben komaj pokopanemu „Štajercu“, ki je tudi samo zmerjal in hotel s surovostjo potegniti na svoje nemškutarsko kopito vse naše kmete. Pa ravno s tem, da je kopal nekmetijskim stanoviti jamo, je sam zdrknil v njo. Kmetje so nekdanj slepo plačevali judežev srebrenike za ptujsko krotu, isto delajo v Posavju tudi sedaj, samo da prebirajo v „Kmetijskem Listu“ zabavljanje in blatenje posameznikov. Boste videli in doživeli, zapeljani kmetje, da bo po Samostojni nepremišljeno in slabo organizirani odpor proti vsem nekmetijskim stanovim rodil sovražstvo od strani drugih stanov. Socialni demokrati in liberalci se vam smejejo, ker vas vidijo, kako se ravšate in se razdvajate med seboj, da boste slednjic vsled tega medsebojnega strankarskega boja oslabei in podlegli. Liberalci in socialisti vas ne svarijo, vas pustijo v miru ali celo hujškajo proti Kmečki Zvezi, samo da bi lažje zlomili poprej med seboj edino in močno kmetijsko silo, ki je bila bratsko organizirana v Kmečki Zvezi. Kot nekoč srednjeveški graščaki, pletejo vam v tem boju med Samostojno in Kmečko Zvezo liberalni advokati in socialisti vrv, s katero vas bodo s časom potegnili za svoje za kmeta pogubne tabore. Kjer se pripravata dva, ima tretji dobiček in ta tretji sta: liberalci in socialisti. Pomnite tudi to, da kolovodjem te

„Samostojne“ ne gre za zboljšanje kmetijskih teženj, ampak za lasten dobiček, čast in povzdig na poslanski stolec. Kako je cesarju Samostojne Mrmolju pri sruju previsoka dohodnina in kmetijski davki sploh, pa vam naj svedoči njegova izjava, katero je podal vladi v Beogradu, ko je bil tje kaj pozvan kot kmetijski strokovnjak. Bahal se je uradno, da ima on na 5 oralih svojega posestva letno 30.000 K (trideset tisoč kron) čistega dobička. Ta njegova izjava bo služila za podlago obdačenja vseh kmetijskih posestev. Ako pridobikari eden toliko na majhnem posestvu, zakaj bi drugi ne, si bo mislila vlada in po tem receptu predpisovala davke drugim kmetom. Kakor in kakšen cesar, taki so tudi in morajo biti njegovi ministri, ki kričijo po shodih kot jesiharji, kažejo svoje žulje, v sruju pa se posmehujejo nezadovoljnemu ljudstvu, ki lahkomišelnost verjame njihovim hujškarijam. Pa prišel bo čas, ko se bo godilo s Samostojno isto kot nekoč z goriško Vrtojbo, ki je pokapala svojega rajnega župnika. Kmetijsko ljudstvo bo uvidelo, da je Samostojna bila samo vaba za liberalno torbo. Nekaj od teh zapeljancev bo iz trmoglavosti se zateklo v Spodnjo Vrtojbo k liberalcem, drugi se bodo vrnili v Zgornjo, v Kmečko Zvezo, ne liberalci in ne klerikali pa bodo se podali na pokopališče socialnih demokratov. Tako je bilo v Mrmoljevi Vrtojbi in tako bo z njegovo Samostojno. Tozadevna znamenja so že na nebu liberalnega časopisja, ki ne opreka, se ne bori proti tej stranki, ampak jo hinavsko laskavo hvalisa, da se jej pravčasno pripripi in ob njenem razdoru pobaše svoj del v svojo malho. Ustanovitelj te stranke je za nas tuje in begunec Vrtojbecan. Ta begunec bo še enkrat tudi odstavljani in pobegli car Samostojne. Kar je preveč tuje, novotarskega in preprirosipnega, je slabo, slaba in trhla je tudi tujčeva — begunska stranka „Samostojna“!

Nove smeri v vinoreji.

Naše štajersko vinarstvo je imelo pod bivšo našo mačevo, stari Avstrijo, težko stališče. Trpelo je vsled konkurence južnih pokrajin, posebno pa Ogrske, ki so proizvajale pod mnogo ugodnejšimi klimatičnimi razmerami mnogo ceneje in preplavile s svojim cenim blagom naše naravne odjemalne kraje, alpske dežele. Da si je naš vinogradar v drugi polovici vojske gmotno primerno opomogel, je pripisati odpadu te konkurence in je bil le začasni pojav.

Stališče našega vinarstva pa tudi danes, pod novimi državnimi razmerami nikakor ni posebno nedopolno. En del konkurenčnih dežel (del Ogrske, Goriško in Primorje) je sicer odpadel, računati pa moramo z dejstvi, 1. da Jugoslavija prideluje več vina, kakor ga sama potrebuje; 2. da bo izvoz v Nemško Avstrijo, katera je dozdaj konzumirala dve tretjini do tri četrtine našega vinskega pridelka, tudi za slučaj, da se izvozne razmere urede za nas kar najbolj ugodno, kolikor toliko otežkočen; 3. da bodo proizvajalni stroški pri nas vedno višji, kakor v ostalih vinorejskih pokrajinah Jugoslavije, ki pridelujejo pod ugodnejšimi vremenskimi razmerami.

Predpogoj za obstanek našega vinarstva je, da nas država primerno ščiti pred inozemsko konkurenco in da nam omogoča izvoz v današnjo Nemško Avstrijo, katerega začasno ne moremo pogrešati, dokler se naše vinarstvo ne preustroji.

Ce se ta predpogoj izpolni, se mora upoštevati konkurenca, ki nam jo bodo povzročale naše jugoslovanske pokrajine in vprašanje je, če nam bo mogoče

pod danimi razmerami vspešno tekmovali z vinarstvom Dalmacije, Slavonije in Bačke-Banata.

Na prvi pogled bi se moralo to vprašanje zanikati, že iz vidika vremenskih razmer, ki so v nave denih pokrajinah vinarstvu pač mnogo bolj ugodne, nego pri nas in ki zdatno olajšajo in pocenijo proizvodnjo. Ce se pa razmere vsestransko ogledajo in upoštevajo vse mogoče činjnice, se pride do čisto drugega zaključka.

V prvi vrsti je finost in zlahnost cvetlice (bukveja), v drugi vrsti finost in zlahnost kislobe, ki so lastna le našim vinom v tako visoki meri in bi se dale izkoristiti v naše svrhe. V tretji vrsti je uporaba svežega grozdja, ki vsaj deloma lahko mnogo pripomore k večji rentabilnosti vinarstva. In te tri činjnice nam nudijo podlago, na katero brez pomislekov lahko zgradimo svojo vinorejo dobičkanosno v okviru Jugoslavije.

Ne da bi hotel vprašanje v dosego navedenega smotra izčrpljivo obravnavati, usojam si v naslednjem podati le nekatere smernice za postopanje v prehodni dobi, prepustaje končno rešitev vsem merodajnim krogom v nadaljni pretres in posvetovanje.

Ce hočemo izrabiti finost in zlahnost cvetlice, ki jo dosežejo nekatere vrste naših vin, moramo pred vsem posvetiti večjo pozornost pridelovanju kvalitativnih vin, kakor je zahteva svetovni trg — kar sicer ni novo, pa vendar dosedaj premalo upoštevanom. Znano je, da so nekatere vrste sortnih vin iz ljutomersko-radgonskih, pekrskih in haložkih goric lahko že do vsihdob vspešno tekmovali z najboljšimi spodnjeavstrijskimi, renskimi in drugimi vini in da so jim večkrat pri razstavah in drugih priložnostih najboljši poznavalci dajali prednost. Manj ali pa nič znano je pa dejstvo, da šampanje (penete vino), proizvajani iz ene ali druge vrste burgundca (posebno iz modrega burgundca), ljutomersko-radgonskega ali slovenjgoriškega izvora večkrat presega v kakovosti celo pravega šampanjca iz francoske Šampanje (Champagne). Kdor šampanjca kolikor toliko pozna in ve, kaka razlika je kvalitativno med pravim šampanjem iz vina iz Šampanje in iz vin drugega izvora, bo vedel ceniti veliko važnost tega dejstva za našo štajersko pokrajino, posebno če omenim, da burgundec v celih ormožko-ljutomersko-radgonskih in celih slovenskih goricah (približno na kakih 6000 ha) enako dobro uspeva in daje izboren „cuvec“ (kuve — vino, iz katerega se izdeluje šampanjce), ki se ne doseže v enaki kvaliteti razven Šampanje.

V duhu vidim naše krasne Slovenske gorice obšajane izključno le z modrim burgundcem, preperežene z mnogobrojnimi, dobro oskrbovanimi cestami in železnicami. Skoro jih ni več spoznati! Preje brezpomembne vasice, reprezentirajo se kot majhni, čedni trgi z modernimi stavbami. Iz našega Ljutomera, Ormoža, Radgone, Sv. Lenarta, Ptuja in Maribora pa so nastala središča svetovno pripoznane jugoslovanske šampanjske industrije. Povsod opažajo velepoteznost, red in blagostanje!

Tako nekako bi lahko bilo med Muro in Dravo, Središčem ob Dravi in Lučanami v 15—20 letih, ako razumejo zanimani krogi pravilno tolmačiti klic časa!

Predvsem bi trebalo ustanoviti vinarstvo zadrugo za označeno ozemlje, ki bi začasno imela nalogo pospeševati zasadiitev modrega burgundca za proizvodnjo šampanjca in skrbiti za to, da bo vsak posestnik, ki nanovo zasaja svoj vinograd, član te vinarske zadruge.

Poleg modrega burgundca pa bi se lahko gojile v navedenem okrožju, četudi v manjšem obsegu in le v najboljših legah tudi druge grozdne vrste za našo

Zavedel se je kmalu, le smrtni strah ga je prevzel tako, da se ni mogel obdržati po koncu. Naložili so ga na drugi voz, ker prvi in njegov voz se je bil prevrnil.

Vso pot do doma je tlakal gospodar s trdim kamenjem sklepov poboljšanja in praznovanja Gospodovega dne. Koj drugo jutro je vzel katekizem s police in si trajno utisnil v spomin poglavje o: tretji božji zapovedi. Spoznal je sedaj, da taisti božji prst, ki je pisal na kamen: Posvečuj praznik! je tudi njega pahnil v vodo in ga takorekoč prisilil do pravega spoznanja volje božje.

Včasna ni bil človek, ki bi bil obkladal in zalagal Boga z dobrimi sklepi samo v sili, za nekaj dni pa zopet gazil po starem blatu greha; ne, kar je enkrat obljubil, je odslej tudi držal. Vsak zapovedan praznik, bodisi štajerski ali hrvaški, se je ravnal po besedah sv. pisma, ki pravi: „Ta dan ne delaj nobenega dela, ne ti, ne tvoj sin, ne tvoja hči, ne tvoj hlapec, ne tvoja dekla, ne tvoja živina!“

Po tej srečno razvozlan nezgodi je postal Včasna mož pred Bogom in svetom. Bil je kot doslej skrben gospodar in za čast božjo vnet kristjan. Po nedeljah in praznikih je obiskoval znanee in sorodnike, v gostilno se je zmotil le redkokedaj, raznim hrupnim veselicam in zabavam je pa z vso skrbjo obračal hrbet. Krmo je ravno tako lahko spravil, čeravno je praznoval Gospodov dan on in njegova družina. Povrh je še bilo opaziti, da ga je nebo tuinfam oblagodarilo za vestno in natančno bogoslужje. Njegov vzgled je blagonosno vplival na okolice. Marsikateri sosed ga je začel posnemati in Včasna se ni nikoli hudoval, ker se ga je svarično dotaknil prst božji in mu pokazal v mrzli kopeli pravo krščansko smer.

Ponos in dika Včasneve hiše sta bila dva nežno cvetoča nageljna v človeški podobi, domači dve hčerki: Pepca in Tončka. Marsikateri Adamov potomec se je čutil pri pogledu na nju osamelega, srce mu je za-

hrepenelo po družbi lepih, skrbno vzgojenih in petičnih hčera.

Pepca in Tončka ste se gibali v oni dobi, ko začne mladini nekako prazno brezno zevati v sruju in oko željno hrepenече zre v daljavo, kot bi pričakovalo nekoga. Na zunaj, posebno vpricho strogega očeta, niste nikoli kazali naklonjenosti in potrebe moške družbe; vendar tako za hrptom starišev je pokukalo mlado oko večkrat preko dovoljenega plota. Očetu še na misel ni prišlo, da ste ga že godni globički malo opeharili in potihotapili kako pisemce po zaupnih rokah premetene Pustekove Bare na toplo mesto. Deklice je bolelo to vedno čepenje in tičanje doma, posebno v današnjih časih, ko se tudi od mladine zahteva, se jo vabi in kliče na dan in v družbo. Veselice, plesi in podobne zabave so bile za naši znanci le daljna obljubljena dežela, od katere jo je ločila nepregledna puščava očetove stroge vzgoje.

Znali ste se nekako sukati v kolobarju po taktu cestne harmonike domačega hlapca, vendar gostilniškega plesnega tlaka se še doslej ni dotaknila njuna noga. Večkrat ste bili vabljeni na domače prireditve, prosili in rotili očeta, naj jih pusti; a domoljubni oče je ob takih prošnjah dneih odprl katekizem in je čital otrokoma odgovor na vprašanje: Kaj prepoveduje 3. božja zapoved? V drugi točki se tamkaj prištevuje med skrunitelje nedelj: pijančevanje, razposajene igre in pregrešne veselice ter druge tem podobne zabave. S katekizmom se je nadležnih prosilk najprej odkrižal, in ni se po njegovem prepričanju kršila Bogu dolžna čast, ne po nepotrebnem trosil denar in izgubil itak predragi podplat.

Nobened žarek upanja na poskusposvetoega veselja se Pepci in Tončki tudi v daljni prihodnosti ni bliščal in svetikal, ker oče se je z leti vedno bolj zabrkaval v zapečni kot in zahteval isto od svojih uživanja željnih otrok. Včasna je že skozi par let kazal Bogu in ljudem, da se natanko in vestno drži na suhem tega, kar je prisegal in obljubljal v smrtni nevarnosti — na dnu Sotle!

Nekaj let je minulo za tem, odkar je oče Včasna podprl stavbo tretje božje zapovedi s prav močnimi podporniki. Pa se je vrnil na dom sosedov sin Bertl, izučen trgovski pomočnik. Sosedovi so imeli kos krčme, kjer se je vršil vsako leto pustni ples „bal“, po domače, da se vsi razumemo. Posebno to leto se je obetal mnogoštevilni poset, ker je domači sin Bertl zastavil vse nadebudne mladeniške moči, da bi vsestransko zadovoljil udeležence, po želodcu in sruju.

Nič kaj po volji ni bilo reditelju, ker so mu zagotavljali obisk sami hlapci pretepači in lahkožive deklice; boljši ljudje, posestniki, so se pa skušali odtegniti. Da se je zglasil veseličar pri Včasnovih z vabilom, tega bi nam ne bilo treba še omeniti. Celotno je že vsakdo uganil, da je bilo njegovo vabilo v duhu sprejeto od Pepce in Tončke, odbito pa od očeta in nekako za na pot mu je še bogaboječ hišni gospodar obesil cele butare dobrih naukov iz katekizma in lastne, mokre izkušnje.

Pustni ples in veselica sta se bližala z vso brzino, za Pepco in Tončko mnogo prehitro, ker jima pri vsej prebrisanosti in iznajdljivosti še ni vzšla zarja dovoljenja od očetove strani. Vsa bolj odrasla vsaka mladež se je že pomenkovala o prireditvi, zatrjeval pohod od moške in ženske strani. Sivalni stroji so drdrali noč in dan, ker so se kosale plesalke, hoteč prekositi in nadkriliti jedna drugo v obleki. Ok, koliko solz zapostavljenega dekliškega ponosa je kanilo v Pepcin in Tončkin predpasnik in na zglavniki pri pogledu na vse te zabavne priprave in pošepetavanje med dekleti in fanti. Kolikokrat ste že naskočili očetovo trdnjavo trdnih sklepov s hudourniki solz in zasedo dobropremišljenih besed, a vsak naval je bil zaman, odbit s ščitom mladini potrebnih naukov. Celotni mati se je bojevala v bojnih vrstah hčera, vendar pa moška premoč je vzdržala napad tudi od vseh treh strani.

(Konec prihodnjic.)

pravno finih buteljskih vin, kakor šipona, belega burgundca, zeleniča itd. A glavno torišče za proizvajanje finih buteljskih vin naj bi pa tvorili mariborski, pohorski in haloški vinorejski okoliši.

Kamniškega muškateleca, pekarske male graševine in šipona ter različnih haloških visokoplemenitih sortnih vin, kakor so se že dosedaj pridelovala, nam nikdo ne more ponarediti in so že kolikor toliko znane na svetovnem trgu. Nekoliko več reklame po inozemskih časnikih in vzorna skladišča teh vin po večjih mestih inozemstva bi jim kmalu zagotovile stalne odjemalce.

V konjiškem delu pohorskega okoliša naj bi se speljalo spet proizvajanje rdečih vin, kakor je to že svojčas bilo udomačeno in je slovelo. Vinarijska črnina (kavka, vranek itd.) bi lahko tekmovala z drugimi rdečimi vini že zaradi svojega posebnega, ljubkega bukeja. Tudi za te okoliše naj se ustanove vinarske zadruge, ki naj določijo grozdne vrste, katere se naj zasajajo. Čim manje vrst, tem lažje bo delo in tem lažje se bo razpečalo vino. Stremeti se mora za tem, da se v vsakem okolišu goji le ena vrsta vina za vinski trg, s tem pa ni rečeno le iz ene sorte. Če so dajo dve sorti v primernem sorazmerju, kateri se v svojih lastnostih vsestransko spopolnite, boljši produkt; tako n. pr. mala graševina z zeleničem itd.

V Halozah pa se bo lahko pridelovalo v manje znamenitih legah poleg finih vin tudi vino za režnjo z vini iz južnih krajev, ki jim primanjkuje kislobe. V to svrhu se bo uporabilo vrste, ki veliko rde, imajo precej kisline, a malo alkohola. Morebiti bi kazalo zasajati v to svrhu beli ranfol, kavčino in druge vrste. Grozdne vrste se bodo morale izbrati po dosedajšnjih izkušnjah. Taka vina bodo služila tudi za lokalni trg.

Glavno torišče vin za režnjo z južnimi vini pa bo naš brežiški ali bizeljski vinorejski okoliš, kjer so razmere kar za to usvarjene. Bizeljska modra kavčina za režnjo s težkimi črnimi dalmatinci in bizeljski plavec za režnjo z belim vinom iz juga bodo iskani dve sorti vina in tudi dobro plačani.

Tudi tukaj bodo morala prevzeti vinarska za druga stvar v roke in seznaniti vinske trgovce z blagom, ki bo obojestransko vina spopolnilo in omiliilo v svojih ekstremnih lastnostih, jih naredilo prijetneje in povečalo njih konsumni krog.

Vino za režnjo se bo deloma lahko pridelovalo tudi v celjskem vinorejskem okolišu, kjer boste mogoče sorti peček in vrbovec dajali tozadevno blago.

Z navedenim pa nočem reči, da bizeljski in celjski vinorejski okoliši nista deloma tudi sposobna za pridelovanje boljših vin za buteljke. Znane so nekatere vrste bizeljskega, šmarčana in drameljskega, ki takisto lahko tekmujejo z drugimi našimi buteljskimi vini. Na drugi strani mi pa tudi ne pade v glavo hoteti ovirati ali preprečevati pridelovanje navadnih vin za lokalni konsum v vseh navedenih vinorejskih okoliših.

Ravno narobe! Sem za to, da se pusti vinogradarju kolikor mogoče prosta roka v njegovem delovanju, a ogroziti se ne smejo pri tem splošne koristi vinarstva. Označiti sem hotel s svojim izvajanjem le pot, ki naj vodi iz krize, ki preti našemu vinarstvu, če se ga primerno ne preuredi. Hotel sem navesti le ideje, o katerih sem prepričan, da bi bile v stauu, če se jih upošteva v vinarških krogih, poveljno rešiti vprašanje prihodnosti našega vinarstva v okviru Jugoslavije. Vse drugo ostane zadeva področnega dela krajevnih vinarških organizacij, ki se pa vsekakor morajo osnovati čimprej mogoče, če hočemo ohraniti naše vinarstvo in ga spraviti na pravi tir.

Pri rešitvi vprašanja rentabilnosti vinarstva pa ne smemo pozabiti še ene možnosti izkoriščanja naših vinogradov in sicer porabe svežega grozdja. Pridelovanju namiznega grozdja se bo morala posvetiti vsekakor večja pozornost. Če ne več, pridelati moramo najmanj toliko namiznega grozdja, kolikor se ga potrebuje po naših mestih in trgih. Pripustiti nikar ne smemo, da bi se ga uvažalo v to svrhu iz drugih pokrajin.

Tudi uporaba svežega grozdja za takozvane grozdne kure, na katero me je opozoril ravnatelj državne zdravilišča Rogaska Slatina, g. Herg, je lahko precejšnje pomena za naše vinarstvo, posebno v okolici zdravilišč in kopališč in bi donasalo okoliškim vinogradnikom lep dobiček. Dobrna pri Celju, Rimske toplice pri Celju, Slatina Radenci, posebno pa Rogaska Slatina pridejo kot take v poštev. V okolici navedenih zdravilišč bi se naj ustanovile zadruge za pridelovanje namiznega grozdja, ki bi pospeševale zasaditev vinogradov z namiznimi grozdnimi vrstami. Za grozdne kure se lahko goje pri nas vse vrste žlahtnine in pa kraljevina (rdeči portugizec). Poskusilo bi se lahko gojiti tudi „biser iz Czabe“, ki že avgusta zori, dočim pride žlahtnina šele v drugi polovici septembra, kraljevina še le oktobra v poštev. A omeniti je, da biser iz Czabe zelo slabo rodi. Ravnatelj dotičnih zdravilišč bi gotovo radi šli na roko za drugim, kar se tiče množine potrebnega grozdja itd.

V smotreni razdelitvi proizvajanja iskati je spás našega vinarstva. V vsakem vinarskem okrožju naj se pridelujejo le one vrste grozdja, ki pod dotičnimi razmerami najbolj uspevajo, po čijih produktih se po največ povprašuje in nam obetajo zaradi tega najbolj ši skupički. Celu zadevo spraviti v označeni tir, naj bo glavna naloga osnovajočih se zadrug.

Vinarski ravnatelj Puklavec.

Slovenci širite naše liste!

Ali so to kmetje?

Preroki in kolovođe „Samostojne Kmetijske Stranke“, ki pa je po besedah „Slovenskega Naroda“ s ad liberalne stranke, se bahajo, da so postavili za voditelje kmetov samo kmete. „Domoljub“ piše v svoji 31. številki o teh samostojnih „kmetih“, kako siromaki da so. Poslušajte: Fr. Kalan je trgovec s poljskimi pridelki, Fr. Pustotnik je veleposestnik, ima 118 oralov zemlje, je trgovec in tovarnar žganja; Engelman je pravi, pristni trgovec; Fr. Kržišnik je konjski mešetar; Franc Juvan je bivši tovarnar; Bučar je gostilničar; Zupančič in Slane sta veleposestnika; Hude je trgovec; Ivan Majcen je gostilničar; Makar je trgovec; Klinc je gostilničar; Pučelj je mesar; Tršan je polir in mlinar. Vse te imenuje „Kmetijski List“ kmete. Nobeden od teh — da govorimo po besedah naših samostojnih prerokov — nima žuljavih rok od kmetkega dela.

„Samostojna“ sad liberalne stranke.

Grdo je, če otrok taji svojega očeta. To dela sedaj Samostojna Kmetijska Stranka. Ona je otrok stare liberalne stranke. A „samostojneži“ tajijo svojega očeta in bi radi za sedaj zbrisali vse rodbinske znake, ki vežejo liberalce in „samostojneže.“ Da pa bo ljudstvo spoznalo, da „Samostojna“ ni nič drugega nego otrok liberalne stranke, znači glasilo liberalne stranke „Slovenski Narod“, ki je v svoji številki dne 5. septembra 1919 v notici: „Se globejše v anarhijo“, zapisal med drugim tudi to dragoceno priznanje:

„Kmalu bo treba vprašati, ima li naša (liberalna) politika še kaj resnosti v sebi, ali pa je samo predpustna šala. Videti je, da je napredna (liberalna) slovenska stranka zašla v čudni položaj, da se razkroja kolikor največ v najdrobnejše kosce. Če bo šlo tako naprej, bo ta stranka rodila vsak dan kako novo strančico, tako da iz samih takih strančic ne bomo imeli nikjer izhoda. Stranka je skušala dobiti privržencev med kmeti. Sad tega je neodvisna (Samostojna) kmetijska stranka. Tako vidimo da se kruši (liberalna) stranka na vseh straneh, krušila pa se bo še bolj, ko bo enkrat tista masa, katera pripada k slojem, ki tvorijo takozvani srednji stan, prišla do prepričanja, da v stranki nima nobene podpore.“

To stoji črno na belem. Zapisal je te vrste ljubljanski glavar liberalne stranke. Ugotovljeno je, da so liberalni advokati, profesorji, tovarnarji, verižniki, in vojni dobičkarji zagledali povzročili ustanovitve „Samostojne Kmetijske Stranke“, ker si sami ne upajo več med kmetško ljudstvo. Preroki, ki trdijo, da Samostojna ni iz liberalne stranke, torej lažejo. Z lažjo bi radi preslepili naše dobro ljudstvo ter ga speljali polagoma v liberalni tabor.

Boljša prihodnost našega kmeta.

Vsač količkar višji uradnik rabi za usposobljenje v svojem poklicu, katerega potem izvršuje celo življenje, najmanj 12 let, ne v številni ljudskošolska izobrazba. Vsak obrtnik se mora učiti svoje stroke 4 do 5 let. In našemu kmetu bi naj zadostovala malenkostna sedemletna ljudskošolska izobrazba? Ne! Naš kmet ne sme biti dobro podkovan v samo eni stroki, kakor uradnik in obrtnik, ampak v skoro vseh. Kmet bi moral biti: politik, jurist, trgovec, živinodravnik, poljelelec, vinogradnik, kletar, sadjar, čebelar, hmeljar, gozdar itd. Kmetško življenje, delo in napredek zahtevata v sedanjih časih, da so kmetu vsaj deloma poznana vsa kmetško-znanstvena in strokovna polja, ki bi mu naj pomagala pri povzdigi kmetijstva. Predvsem se sedaj v novi Jugoslaviji zahteva od kmeta, da je pameten politik. Naša država je nova, brez pravih, novih, kmetu koristnih postav. Kdo dela in ustvarja nove postave? Naši državni poslanci v Beogradu. Kakšni bodo naši bodoči politični zastopniki kmetkega stanu, take bodo tudi postave glede kmeta in kmetijstva. Radi tega dejstva pa je res nad vse nujna potreba, da se naše kmetško ljudstvo zani-ma za politiko, da bode znalo res samo odločiti, komu bode zaupalo prihodnjo ustvaritev postav v Jugoslaviji. Za politično probujo, izobrazbo in navdušenje pa skrbi med našimi kmeti naša Kmečka Zveza, ki prireja ob nedeljah in praznikih politične shode po vseh župnijah. Sveta dolžnost našega kmetkega ljudstva je, da se teh shodov udeležuje polnoštevilno in z zanimanjem, da bo znalo ob času volitev ločiti med dobrim, slabim in pogubonosnim za kmeta. Kmetje, ako hočete poslati po prihodnjih volitvah v Beograd odposlance, ki bodo s srcem in delom na strani kmeta, potem si morate biti po govornih in razpravah, ki vam jih nudijo voditelji Kmečke Zveze, na jasnem: Kaj li zastopa, dela in za kaj se poteguje Kmečka Zveza? Kako škodljiva in pogubonosa da je za še dokaj neuko kmetško ljudstvo hinavsko-liberalna in nemškutarska „Samostojna.“ Kako nesprejemljiva da je za kmeta Jugoslovanska demokratska (liberalno-advokatska stranka) in stranka socialistnih demokratov, ki kopljejo grob ravno kmetu.

Dejstvo in izkušnja nas učita, da kmet brez vinogradov, ki je navezan samo na njivo in travnik,

pridela na posestvu le toliko, da plača davke in prehrani sebe z družino. Zakaj je pri nas kmetijstvo tako staroversko, starokopitno in brez pravih bogatih dohodkov, kot n. pr. na Češkem in Moravskem? Ker obdeluje pri nas kmet polje in travnik ravnotako kot njegov srednjeveški praded, ki je robotal in tlačnil nemškemu graščaku. Vzrok nazadnjaštva na polju kmetijstva je pomanjkljiva ali sploh ničeva strokovna izobrazba našega kmeta. Ljudska šola ni nudila dostojne našemu kmetu v strokovnem oziru nič. Naša država bo morala v najbližji prihodnosti skrbeti za to, da se bodo kmetški otroci v zadnjih šolskih letih učili nekaj o naprednem kmetijstvu, vino- in živinoreji. Pa to še ne bo zadostovalo, ker otrok je pač otrok, dokler ne pride v 16., 17. in 18. leto. Naši kmetški fantje in dekleta se bodo morali pripravljati za svoj kmetški poklic v raznih kmetijskih, vinorejskih in gospodinjstvih šolah. Mi Slovenci že imamo precej takih šol, pa naše kmetško ljudstvo se vse premalo zanima za le-te šole. Kmetško izobrazbo zadevne šole se bodo pri nas pomnožile in sveta dolžnost vsakega našega kmetkega očeta in matere bo, da pošljeja svojega prihodnjega, mladega gospodarja in gospodinjo v kmetijsko, oziroma gospodinjstveno šolo. Denar, ki ga bo izdajal kmet za kmetijsko izobrazbo svojih otrok, ne bo izvržen zaman, ampak se bo obrestoval tisočerno pri potrebni moderni preosnovi naših njiv, travnikov, gozdov in vinogradov. Saj lahko vidi vsak naš kmet že sam, kake da so kmetije onih kmetov, ki so obiskovali kmetijske šole in onih, ki kmetujejo brez te izobrazbe. Ako hočemo, da naš kmet ne bo več izroččen na milost in nemilost raznih prekupcev poljskih pridelkov, ki si polnijo svoje žepce s kmetško-krvavimi žulji, ampak da bo zmožen, vreči svoje pridelke na svetovni trg kot Čeh, kjer bo določal cene svojim pridelkom kmet sam, ne pa trgovec-milijonar, se bo moral šolati ter izobrazevati v kmetijskih šolah. Le v svoji stroki dobro izobražen kmet ne bo delal samo za prehrano svoje družine in za davke, ampak tudi za zanj potrebni dobiček. V kmetijskih šolah bi pa se naj naš kmet izšolal tudi v zanj potrebni juridični znanosti, da ne bo po nepotrebnem slepo orodje advokatov. Temeljita politična izobrazba, kmetijske in gospodinjstvene šole bi naj bila boljša prihodnost našega kmeta!

Amerikanci.

Letošnja jesen nam je pripeljala ptiče-selice posebne vrste, od vseh strani in po vseh potih se naši izseljenci „Amerikanci“ vračajo v domovino. Vidiš jih na vseh železniških križiščih — utrjene, delavne postave, začudeno gledajo okrog na novi svet, ki se je ustvaril tekom njihove odsotnosti. Če vprašaš, zakaj so se vrnili, ti bodo najbrže odvrnili, da radi velike draginje in zaslužka. V stari domovini upajo zdaj dobiti zaslužka dovolj in ne bo ga treba več iskati tam po Ameriki. In življenje je sedaj v Jugoslaviji veliko bolj po ceni kot v Ameriki. To se nam zdi čudno, saj vendar pri nas vse kriči radi draginje. Amerikanec ti pa hitro pojasni. „V Ameriki dobim za en dolar 1 jajce, tukaj dobim za en dolar 61 jajce.“ Amerikanski dolar ima namreč pri nas strašno visoko ceno, menda se dobi zanj že 67 K. Amerikanec, ki si je prislužil v Ameriki recimo 2000 dolarjev, je pravzaprav še revež. Ako se pa s tem denarjem vrne v Jugoslavijo, dobi zanj 134.000 K in je že takorekoč bogataš. Kdor si je prislužil 20.000 dolarjev, je pri nas že več kot milijonar. Pravijo, da je neki pristni Amerikanec, trgovec z zlatino, naredil izlet v Evropo, obiskal tudi Dunaj, kjer je hotel bivati en teden in je za to določil 2000 dolarjev. Računal je po amerikanskih cenah in menil, da bo s tem denarjem lahko živel jako dobro: vsak dan zapravi okrog 286 dolarjev. Ko je pa denar premenjal v krone, se je prestrašil. Dobil je čez 100.000 K in tega na noben način ni mogel zapraviti tekem enega tedna.

Računati moramo torej z dejstvom, da se bode vrnilo jako mnogo naših rojakov, kar nas zelo veseli. Vprašati bi se pa tudi morali, kakšen vpliv bo to preseljevanje imelo na naše narodno gospodarstvo, valuto, pa tudi politiko in jasno življenje? A ne samo „Amerikanci“ — prihajati bodo začeli tudi drugi tuji vabljivi od zaslužka v naših krajih in pa od kupne moči, katero ima njihov denar. Prišli bodo razni kapitalisti, podjetniki itd. Dobro bi bilo, da mislimo na to že vnaprej in skušamo pravočasno organizirati take dotoke, da nam bodo v korist, ne pa v kvar.

Kako razširjamo naše

časnike.

Novo ali vsaj novoimenovane stranke, ki so po vojski nastale ali se prekrstile, hočejo naše kmetško ljudstvo kar obsuti s svojimi listi. Socialisti vsiljujejo svoj „Ljudski Glas“, demokrati ali liberalci „Novo Dobro“, „Ptujski List“, „Domovino“, Samostojna ponuja „Kmetijski List.“ Dobro vedo, da ravno s časniki lahko najuspešneje širijo in krepijo svojo stranko. Kdor čita dalje časa kak list, se mora navzeti njegovega duha in njegovih načel, mora postati pristaš stranke, katere glasilo bere. Kako usodno je to za ves narod! Če bodo naši ljudje brali katoliške liste, smo lahko mirni, da ostanjejo odločni katoličani po prepričanju in v življenju. Ako pa jih bodo zastupljali protikršćanski listi, se bodo v mišljenju in življenju odtujili krščanstvu. Zgledov, kako protiversko časopisje sprudi dobre družine, imamo na žalost dovolj.

Pristaši Kmečke Zveze, ki nosi na svojem praporu Kristusovo ime in se bori za to, da pridejo v državi in v vsem javnem življenju do veljave verska in

krščansko-katoliška načela, imajo dolžnost, na vso moč širiti katoliško časopisje. Nasprotne, protikrščanske liste bodo zatrli edinole z razširjanjem katoliških listov: „Gospodarja“, „Straže“, „Domoljuba.“ Razširjanje naših listov pa mora biti organizirano. V tem imajo zaupniki Kmečke Zveze najboljšo nalogo in dolžnost. Zaupniki Kmečke Zveze po posameznih župnijah so pred vsem poklicani, da vsak v njemu poverjeni vasi ali kraju izpodriva nasprotne liste in širi naše! Vsak zaupnik mora imeti glede časopisja natančen pregled čez svojo vas; za vsako hišo mora vedeti, kako časopisje prihaja v njo. Pa kako širiti naše časopisje? Gotovo je, da ni dovolj, ako sosedu samo rečeš: „Naroči si na primer „Gospodarja!““ Mož bo to pozabil, ali ne ve, kako bi naročil, ali mu je prenerodno pisariti in denar pošiljati, ker ni vajen itd. Najbolje je tako: Zaupnik KZ, ki vidi, da n. pr. tvoj sosed nima našega lista, ga opozori na list, pa mu obenem reče, da mu ga ti naročiš; naj ti le da naročnino! Tako storiš pri drugem, tretjem, četrtem. Naročnino, ki so ti jo ljudje dali, pa pošlješ skupno upravništvu „Gospodarja“ ali „Straže“ ter obenem pošlješ upravništvu naslove, na katere se naj „Gospodar“ ali „Straža“ pošilja. Lahko pa tudi vsi zaupniki ene župnije nabrano naročnino in naslove izroče n. pr. blagajniku župnijske Kmečke Zveze, da on za vso župnijo skupaj pošlje upravništvu naročnino in naslove. Zaupniki, ki boste tako širili naše katoliške liste, boste s tem najbolj pripomogli, da se Kmečka Zveza ojači. Cim več našega časopisja bo prihajalo med ljudstvo, tem bolj se bo širila med ljudstvo misel Kmečke Zveze in strankina zavest! Pa kakor rečeno: to mora biti organizirano! In vsak zaupnik Kmečke Zveze se mora za to potruditi! Tudi naši mladeniči in dekleta, naši Orli in Dekliške Zveze, naše Marijine Družbe naj zlasti zdaj sprejmejo med svoje posebne naloge: razširjanje naših časnikov!

Kmetovalcem, ki so oddali lansko leto seno.

Na članek pod gornjim naslovom v zadnji številki „Slov. Gospodarja“ nam je poslala Zadruga Zveza v Celju sledeče uradno pojasnilo:

Ker je tudi po prevratu meseca novembra 1918 ostal promet s senom in slamo vezan ter so ostale tozadevne odredbe prejšnje avstrijske vlade v popolni veljavi, je poverila takratna narodna vlada v Ljubljani posle prejšnje poslovalnice za krmila v Gradcu z odlokom z dne 14. nov. 1918 Zadrugi Zvezi v Celju. Zvezi je vlada z istim odlokom naročila likvidirati poslovanje graške poslovalnice za krmila na bivšem Spodnjem Štajerskem.

Po dolgotrajni inventuri se je dognalo, da je ostalo iz poslovanja graške poslovalnice na Spodnjem Štajerskem še 15.568,83 meterskih stotov sena in 4.894,25 q slame v vrednosti K 557.429,23. Ta znesek ni zadostoval za terjatve kmetovalcev in komisijonarjev, ki znašajo skupno K 797.603,62. V sled tega se je Zadruga Zveza trudila doseči od graške poslovalnice deplačilo. Tozadevna pogajanja so se vlekla do meseca marca. Še le tedaj je graška poslovalnica privolila v doplačilo, pod pogojem, da odobri isto njena centrala na Dunaju. Ta pa dovolila ni dala, vsled česar so pogajanja z graško poslovalnico padla v vodo. Glasom poročila deželne vlade v Ljubljani, katero smo za posredovanje naprosili, je celo premoženje omenjene dunajske centrale pripadlo likvidacijski masi za staro državo.

Ne gre torej niti za milijonske terjatve, še manj za milijonske zasluge Zveze. Kajti Zveza je oddajala gornjo seno po cenah, kakor so bile uradno določene, pri čemur je odpadlo nanjo pri vsakem meterskem stotu K 1,20, zaslugek torej, ki je z ozirom na precejšnje stroške takega centralnega obrata, zmeren.

Z ozirom na to, da gori omenjeno doplačilo iz Gradca ali Dunaja doslej še ni bilo dosegljivo, dalje z ozirom na to, da so posamezni bežeči vojaški oddelki meseca novembra 1918 takrat še obstoječe zaloge močno oplenili in konečno z ozirom na neiztirjljive rekvizicije Narodnih svetov se je čutila Zveza primorano, izplačati na terjatve na starem senu le 70%. Ako se posreči omenjene škode popraviti, se bode izplačalo še ostalih 30%.

Zadruga Zveza v Celju.

(Po tej izjavi Zadruga Zveze ima besedo naš poročevalec.)

Politični pregled.

Beograd.

Predsednik Narodnega predstavništva dr. Pavlovič se je trudil in pogajal zama za sporazum med parlamentarnimi strankami glede sestave vlade. Za njim je prevzel sestavo nove vlade Stojan Protič pod pogojem, da vrne regentu Aleksandru ta mandat, ako se mu ne posreči sestaviti koncentracijskega kabineta tekom 48 ur. Preteklo je 48 ur in Protič je moral izjaviti regentu, da se mu njemu poverjena misija ni posrečila. Za Protiča je nastopil kot sestavitelj vlade Marka Trifkovič. Ta je sestavil kabinet, v katerem je bilo: 6 radikalcev, 2 zastopnika Jug. kluba, 3 člani Nar. kluba, 3 izven strank, 1 naprednjak, 1 samostalec in 1 radikalni disident. V ta kabinet pa niso marali vstopiti ne demokrati in ne socialni demokrati. Še pa so izjavili socialisti in Crnogorci, da bodo se vedno podpisali pri glasovanju, kjer bi šlo za takozv.

„kvorum.“ Ko je pa predložil Trifkovič listo teh ministrov regentu Aleksandru v podpis, je ni potrdil, ker ta vlada ni bila koncentracijska. Trifkovič je vrnil svoj mandat kot sestavitelj kabineta. V sled odklonitve Trifkovičeve vlade se je kriza same še poostri-la. Sedaj je nemogoče, da bi stranke, ki so bile za stopane v Trifkovičevem kabinetu, vstopile v kakega drugega, ker ne uživajo vsled spletkarij demokratov pri regentu zaupanja. Regent je poklical k sebi zopet predsednika Narodnega predstavništva Pavloviča in mu naročil skorajšnje sestavo kar najširšega koalicijskega kabineta. Dr. Pavlovič je začel zopet pogajanja z zastopniki parlamentarnih strank in skupin.

Avstrija.

Nemško časopisje piše glede valute in gospodarskih razvalin v Avstriji prežalosno, da, obupno. Primanjkuje jim v Avstriji živil in premoga. Najpotrebnejšega si ne morejo nabaviti iz tujine, ker njihov denar pri vseh sosednih državah ni skoro nič vreden. Da si nakupijo v inozemstvu vsaj najpotrebnejših živil, so sklenili na Dunaju za živila prodati razne umetnine iz zbir in nekdanjih cesarskih in nadvojvodinskih palač. Avstrija je tudi sklenila, da bo rekvirirala premoženje do 65%. Najprvo bodo jemali denar in vloge, pozneje pa še najbrže premično in nepremično blago. Po tem računu bo avstrijski državljan, ki ima n. pr. premoženja 100.000 K, moral oddati državi 65.000 K. Država bo porabila rekvirirano premoženje za delno odplačilo ogromnih državnih dolgov. Avstrija šteje samo 6 milijonov ljudi. Državni proračun pa znaša 7 milijard primanjkljaja. Naložili bodo ogromne davke. Nameravajo upeljati davek na okna. Od vsakega okna bi plačal hišni posestnik 1—2 K letnega davka.

Italija.

V Italiji se pripravlja isto kot nekdanj v stari Avstriji. Med italijanskim vojaštvom se krši in razpada pokorščina, ki je temeljna podlaga za vsako armado. V Italiji dobivajo vedno več moči socialisti, ki ostro nastopajo proti dosedanji vladi. Italijanska vlada se trudi na vso moč, da bi rešila jadransko vprašanje v svoj prilog še pred volitvami, ki ne obetajo nič dobrega za Italijo. D'Annunzijo še vedno gospodari na Reki, ne meneč se za vse grožnje od strani vlade.

Angleška in Amerika.

Na Angleškem je prenehal ogromni štrajk železničarjev. Vlada se je pogodila s stavkarji.

V Ameriki je zelo nevarno obolen predsednik Wilson.

Gospodarske novice.

Zveza vinotržcev za vso Slovenijo s sedežem v Ljubljani se ustanovi prihodnjo soboto, 11. t. m. na ustanovnem shodu, ki se vrši v vrtni verandi hotela Union v Ljubljani. Pripravljali odbor vabi vse trgovce, ki trgujejo z vinom na debelo in imajo vinsko trgovino pri državnih uradih kot obrt prijavljeno ali kot glavno ali pa postransko obrt, na udeležbo, da se ustanovi tudi za to velevažno panogo trgovskega stanu potrebna organizacija, kakor jo imajo drugi stanovni. Izvolil se bode pri tej priliki odbor za leto 1919/20, ki bode potem zastopal nasproti drugim stanovom in vladi naše potrebe in zadače. — Ker se bode obravnavalo tudi glede carinskih tarifov, kakor tudi glede cen pri nakupu in prodaji letošnjega vinskega pridelka, je udeležba za vsakega vinskega trgovca dolžnost; obenem pa ima tudi priliko, staviti primerne predloge, ki se mu zdijo v obrambo našega stanu potrebni. — Zborovanje se vrši v hotelu Union v Ljubljani od 10. do pol 13. ure in od 15. do 17. ure; tako da se lahko vsi vrnejo z večernim vlakom, ki gre ob 3/4 18. Opozarja se, da imajo vse tvrdke, ki imajo več članov, pri volitvi odbora, samo en volilni glas. Tudi namestniki s pooblastilom dotičnega vinotržca, ki bi bil slučajno zadržan, bodo pripuščeni k volitvi odbora. Od katere tvrdke se udeleži več članov, imajo razen volilca, drugi člani le posvetovalen glas in pravico predloge staviti. Povabljeni je tudi poverjeništvu za trgovino in obrt, kakor tudi trgovska in obrtna zbornica.

Vinski davek. Slov. Kmečka Zveza je že v Ljubljani pri finančnem delegatu in pri vladi v Beogradu pred 14 dnevi vložila odločen protest proti vinskemu davku. Na vseh shodih Kmečke Zveze smo v ostrih resolucijah protestirali proti temu krivičnemu davku. Pisarna K. Z. je brezplačno napravila na stotine prizivov za naše vinogradnike, a glasilo Samostojne si drzne izreči laž, da Kmečka Zveza nič ni storila proti vinskemu davku. Samostojneje jezi, da je ravno Kmečka Zveza vse storila, da bi preprečila krivični vinski davek, je dosegla za kmete uspeh glede dohodnine in vojnega davka. Zategadelj pa si skušajo sedaj pomagati z lažjo. Le farbijte Samostojnež! svoje backe in zapeljane, Kmečka

Zveza bo pa izvrševala naprej svoj program: Pomagati kmetu v gospodarskem oziru ter ga organizirati na strogo krščanskem, narodnem in gospodarskem oziru.

Zlati dnevi. Lepe jesenske dni imamo. Solnce pripeka topleje na mater zemljo nego v poletnih mesecih. Grozdje, kjer je zdravo, je že slajše kot leta 1918, kjer pa je gospodarila peronospora in druge trne bolezni, tam pa bo slaba kapljica. Trgatev se bo pričela že prihodnji teden. Pameten vinogradnik pa je tisti, ki bo počakal s trgatvijo po Terezijinem. — Ajda in proso sta že tudi utekla slani. Ajda ni posebno bogato obrodila. Repe bo letos mnogo. Lepe vreme pospešuje sejanje ozimne.

Petrolej, ki smo ga nedavno dobili iz Amerike večje množine, so tihotapci in verižniki v Mariboru večinoma spravili čez mejo v Nemško Avstrijo, kjer ga prodajajo po 15 K liter. Z tovrstnim avtomobilom so ga vozili iz Maribora tudi na Hrvaško. Oblast, kje si bila, da niso zasledila teh hudodelcev?

Lončarsko blago. V okolici vasi Klopce v okolišju okrajnega glavarstva Borovlje, je precej razvita domača lončarska industrija. Tamošnji lončarji imajo v zalogi precejšnje množine lončarskega blaga. Tvrdke, ki se zanimajo za lončarske izdelke, naj se obrnejo na gospodarsko pisarno pri okrajnem glavarstvu v Borovljah.

Gospodarska pisarna pri okrajnem glavarstvu v Borovljah. Pri okrajnem glavarstvu v Borovljah se je ustanovila posebna gospodarska pisarna, ki ima namen, podpirati prebivalstvo v vseh gospodarskih zadevah, dajati mu informacije in ga na ta način privaditi na novi položaj, ki je nastal s tem, da je odpadlo dosedanje gospodarsko središče Koroške Celovec. Podobna pisarna se namerava osnovati tudi pri okrajnem glavarstvu v Velikovcu. Trgovci in obrtniki, ki se zanimajo za koroški trg, naj se obračajo naravnost na omenjeno pisarno za eventualna pojasnila.

Urad za pospeševanje obrti namerava nabaviti zopet 1 vagon mavca, ako se priglasijo dovolj interesentov. Urad sprejema priglasitve najkasneje do 12. t. m. in se na pozneje ne bo mogoče več ozirati.

Cena goveji živini gre kviško. Iz hrvatskih listov posnamemo, da gre cena goveji živini močno kviško. Cena volom se je dvignila tekom enega tedna za 1—2 K pri kg žive teže. Vole od 1000—1300 kg plačujejo po 7—8 K 1 kg žive teže, vole, ki imajo več kot 1300 kg pa 8 do 10 K.

Cene na Dunaju „Grazer Volksblatt“ od 7. oktobra porača, da stane v gostilni „Wolfspitze“ košček kruha 1 K. V hotelu „Bristol“ stane porcija govedine z zeljem 55 K, telečji guljaš z cmoki 45 K.

Razne cene. Cene za skorje se gibljejo med 42—45 K za 100 kg, za čreslovino pa med 45—47 K od postaje namadanja. — Cene za razne sveže živalske kože so: Konjske kože komad 70—90 K, goveje kože (vsakovrstne) 20—22 K za 1 kg, telečje kože 18—20 K za 1 kg; za suhe kože in ovčje kože 12—16 K za komad, za kože jagnjet 6—8 K komad. — Cene za razne vrstna žita so v Jugoslaviji sledeče: Pšenica 100 kg 210—260 K, rž 200—220, ječmen 200—220, koruza 200—220, oves 200—220, ajda 160—170 in žolj 220—260 K za 100 kg.

Tedenske novice.

† Dr. Lovro Pogačnik. Dne 5. septembra je v Ljubljani v najboljši moški dobi v starosti 40 let po kratki bolezni mirno v Gospodu zaspal dr. Lovro Pogačnik, predsednik orlovskih organizacij v Sloveniji in državni poslanec. Rajni je bil neumorno delaven in ljubeznjiv značaj, ki je posvetil vse svoje moči za dobrobit domovine. Bil je načelnik Slovenske Ljudske Stranke v najviharnejši dobi, v dobi razsula stare Avstrije. Z njim je legel v hladni grob zvest učencec nesmrtnega dr. Kreka, njegova blaga duša je pa, kakor trdno verujemo, združena nad zvezdami z duševnim velikanom in njegovim učiteljem — dr. Krekom.

Tridesetletnica škofovanja našega prevzvišenega gospoda knezoškofa se je v Mariboru proslavila veličastno in izpodbudno. Na predan praznika sv. Mihaela, v nedeljo 28. sept. 1909, je bila popoldne v stolnici pred izpostavljenim Najsvetejšim molitevna ura za visokega jublanta, zvečer pa je ubrano zvonjenje oznanjalo slavnost prihodnjega, za lavantinsko škofijo tako pomembnega dneva. Dne 29. septembra je ob 10. uri

predpoldne premilostljivega nadpastirja pri slovesnem vходу v stolnico pred škofijsko palačo pozdravila šolska mladina, na kar je vladika v krasno z zelenjem in s cvetjem ozaljšani stolnici služil pontifikalno sveto mašo s Te Deum, katere so se udeležili gospodje dekani iz cele škofije ter v izredno obilnem številu drugi duhovniki in pobožni verniki.

Po službi božji se je stolni kapitelj z svo navzočo duhovčino poklonil presvetlemu gosp. knezoškofu in mu izrekel po gospodu stolnem proštu čestitke ter izročil kot njih vidno znamenje dragocen, umetniško izdelan naprsni križ. Popoldne se je duhovčina pri skupnem obedu zbrala okrog svojega nadpastirja. Kakor izvemo, je sveti oče papež Benedikt XV. prezvišenemu jubilanu poslal lastnoročno podpisano izredno pohvalno pismo z zelo dragocenim odkovanjem.

Poroka. V Št. Ilju v Slov. gor. se je dne 5. t. m. vršila poroka g. Josipa Bračko z g. Dorico Plevnik. Poročal je ženinov brat domači župnik c. g. Evald. Gostje so zložili na priporočilo g. kaplana Šafariča za revne slov. vseučilišničke 90 k. Kmet Mirko Bauman pa je nabral za kmečko zvezo 50 K. Novoporočencema obilo nebeškega blagoslova!

Svatje, zbrani v gostoljubni hiši g. župnika v Selnici po nasvetu g. učitelja Zacherla zložili vsoto 172 K. Od tega volila dobijo enake deleže: mariborska in ptujška dijaška kuhinja in podporno društvo ljutomerskih šol.

Velik mladinski tabor se vrši 12. oktobra pri Veliki nedelji. Spored: ob pol 10. uri dopoldne pridiga za Marijine družbe in slovesna sv. maša. Po maši zborovanje zunaj cerkve. Popoldne po večernicah priredijo domača društva igro s petjem in godbo.

Okrajnemu zastopu Sv. Lenart v Slov. gor. Zadnjič sem prehodil peš cesto od Ptujja do Sv. Lenarta. In kaj sem našel? Cesta je, če izvzamem del skozi vas Biš, lepša v lenarškem kakor v ptujškem okraju, mostovi pa so desetkrat slabši. Le poglejte oba mosta v Bišu! Les je že popolnoma strohnel; čudno, da se nista že davno podrla. O pesniškem mostu pa sploh ne govorim, to je podrtija, pa ne most. Zganite se vendar! Ako so v ptujškem okraju v enem mesecu postavili popolnoma nov betonski most, bi vendar tudi v lenarškem okraju vsaj v teku celega leta mogli popraviti to pesniško podrtijo. Pač ni resne volje!

Za nadpoštarja v Slov. Bistrici je imenovan tukajšnji poštar Ivan Orthaber. Čestitamo!

Med. univ. dr. **Boleslav Bart** se je preselil in ordinira v ženskih in drugih boleznih vsak dan od 11.—12. in od 15.—16. ure izven nedelje v Celju, Miklošičeva ulica št. 6. (Milistan) zdravljenje z neosalvazanom.

Stranka gnilih jajc. Iz Brezic nam pišejo: Nedeljski shodi v Posavju so pokazali, da v Sloveniji ne obstaja ravno rudeče nasilje, ampak tudi „samostojno“ nasilje, ki menda nič ne zaostaja za prvim. Po nekaterih vaseh vlada taka silovitost, da se pošteni in razsodni ljudje kar na dan ne upajo. Vse nasilje izhaja iz Globokega, kjer županije „olikani in dostojni“ novodobni „samostojni“ kmet Urek. Najlepšooliko in svobodoljubnost so pokazali „Samostojni“ na Pišecah in na Dobovi. Komaj je na Pišecah kmet in deželni poslanec Vrečko iz Ponikve shod imenom Kmečke Zveze otvoril, so začeli nahujskani pristaši „Samostojne“ tuliti in razbijati. Prevpili so vsako besedo Vrečkovo. Tolpa se je kmalu dejansko lotila obeh govornikov Vrečkota in dr. Ogrizeka, ju suvala in obmetovala z gnilimi jajci in obdelovala s pestmi. Ko sta videla govornika, da se ju banda vedno siloviteje loteva — dr. Ogrizeka je udaril eden banditov z nekim trdim predmetom po glavi — sta zapustila zborovališče, med tem ko so se Urekovi banditi vsuli po njiju in ju grozili pobiti na tla. Navzoči župan globoški, ki je shode „Samostojne“ radi „bolezni“ odpovedal, je lahko ponosno gledal na svoje globoške oprode, ki so se tako v kratkem povzpeli do take olike pod njegovim vodstvom. Urekovi Dobovčani so bili sicer tudi od „samostojnih voditeljev“ nahujskani, da razbijejo shod govornikoma župniku Kranjcu in Stanovniku, vendar so se pa pokazali v primeri z Urekovimi najbližjimi pristaši, ki so bili v Pišecah, še kot dosti dostojnejše. Ti so sicer tulili in grozili, a dejansko se lotili niso nobenega. Bili so vsaj toliko pametni, da so raje zapustili zborovališče. Tudi v Kapolah sta imela

dobovška govornika popoldan shod, na kojem je bilo navzočih dokaj Urekovih pristašev. Ti so si pa dali polagoma toliko dopovedati, da so govornika poslušali in konečno tudi glasovali za predlagane resolucije: za takojšnji razpis volitev, odpravo vinskega davka, določitev davka prostega najmanjšega zneska 10.000 kron, takojšnje sklicanje pokrajinskega zbora in versko pravno šolsko vzgojo. Če tudi povsod niso prišli naši govorniki do besede, toliko je pa kumek Urek s svojimi „samostojnimi gnilimi jajci“ in nasilnimi pestmi dosegel, da je mogoče pošteno posavsko ljudstvo spoznalo, kaka svoboda in olike ga čaka pod okriljem kmeta osrečujočih „samostojnih“ nasilnežev. Tudi nemčurji so se vedno borili proti poštemim Slovincem z gnilimi jajci in kakor gnila jajca niso teh osrečila, tako bodo tudi „samostojni“ v gnilih jajcih segnili.

„Samostojna“ boža liberalce in socialiste, a je v boju edino le z krščansko kmečko stranko. Berite glasilo te stranke ali pa poslušajte govornike „Samostojne“. Zadnja številka tega lista udarja samo po Kmečki Zvezi, a nima besede proti liberalnim in socialističnim protiverskim in protikmetским nakanam. Mermolja, Drofenik in Krek se bijejo po svojih prsih: Tudi jaz sem katoličan! Tudi mi smo za vero! A njih boj velja edino krščanski stranki. Saj vemo od kod to! Bogati liberalni advokate, verižniki in vojni dobičkarji na tihem zalagajo Samostojno stranko. To so pravi očetje Samostojne. Zategadelj imajo „Samostojni“ zamašena usta in si ne upajo udariti po liberalcih in socijih. Zapeljani kmetje bodo prav kmalu spoznali prijatelje od Samostojne.

„Ptujski list“ in učiteljstvo. Opozarjamo vse somišljenike, da je ptujski odvetnik dr. Tone Gosak v posebni okrožnici pozval vse učiteljstvo, da naj na vsak le mogoč način razširja „Ptujski list“. Zato bo zdaj marsikateri učitelj, ki se je vpregel v jarem JDS, to je Jugoslovanske Demokratske, nekdanj Liberalne, poznej Narodne Stranke, prišel s prijaznim smehljanjem k našim pristašem, vabit jih na naročbo „za krajevne razmere tako važnega lista“. Nihče se naj ne da zmotiti! „Ptujski list“ ni naš list! Ustanovili so ga mladi ptujski advokate samo zato, da dela zgago med našim ljudstvom, da razširja liberalno mišljenje in pomaga mestnim gospodom do gospodstva nad slovensko okolico. Ima prav iste namene kakor nekdanj „Štajerc“, samo drugo lice in drugo barvo. Ako vas torej kdo vabi ali sili na naročbo, odklonite list uljudno češ: Imamo že „Slov. Gospodarja“.

Brzojavne pristojbine za inozemstvo. Vsled odloka ministrstva za brzojav se od 22. sept. naprej pri brzojavkah v inozemstvo ne šteje in ne zaračunava za vsako brzojavko po ena beseda več, kakor je dejansko število besedi in se s tem razveljavlja neka prejšnja začasna odredba za to se pa plača za vsako brzojavko v inozemstvo poleg redne pristojbine za pravo število besedi še pribitek 3 kron.

Pri poštnem uradu Dolenja Lendava (Prekmurje) se je otvorila 18. septembra telefonska centrala za krajevni in medkrajevni telefonski promet.

Izžemanje kmetškega ljudstva. Dobivamo številne pritožbe, da v Rengovem mlinu na Bregu pri Ptujju jemljejo kmetom, ki pripeljejo žito v mlin 32% žita kot merico (malnino). Plačila v denarju sploh ne marajo jemati. To je krivica in izsesavanje. Obrnili smo se na politično oblast, ki nam je dala zagotovilo, da bo proti vsem mlinarjem, ki tako oderuško nastopajo proti kmetom, postopalo z najstrožjimi kaznimi. Ko dobimo informacije, bomo obvestili naše ljudi, koliko sme mlinar pravzaprav računati za mletje. Vse one pa, ki jim je Rengov ali kak drug mlin odvezel 32% žita, prosimo, da takoj naznanijo tajniku Kmečke zveze vse podrobnosti. Kmet se mora celo leto mučiti na polju in sedaj bi mu rad odvezel kar eno tretjino žita za delo nekaj ur. Nezaslišano!

Kmečka Zveza.

Shodi Slovenske Kmečke Zveze dne 12. oktobra: po rani božji službi: Sv. Ana v Slov. gor. (dr. Juvan, Zebot), Sv. Benedikt v Slov. gor. (dr. Leskovar, Gomilšek), po pozni božji službi pri Nogovi (dr. Leskovar, Gomilšek), po večernicah na Roški pri Hočah; gostilna g. Lebe (Golec, Kljun, Florjančič, Stupan), M. Snežna, zaupni shod (Zebot, dr. Juvan). Shod pri Sv. Benar-

tu v Slov. gor. odpade. Zaupnike po vseh krajih prosimo, da agitirajo za obilno udeležbo in pripravijo potrebno za ustanovitev krajevnih odborov. — Glede shodov v Posavju, ki se vršijo v nedeljo 12. t. m. na več krajih, do sklepa uredništva nismo dobili vspeh. Shodi se vršijo, kakor je določilo tajništvo KZ v Celju. — Dne 12. t. m. po rani božji službi pri Veliki Nedelji (Marko Krajnc).

Remšnik. V nedeljo dne 19. oktobra ob 9. uri dopoldne se vrši pri nas javni shod KZ. Govoril bo bivši naš, nam trajno v spominu ostali kaplan, g. Golec in urednik g. Zebot. Kmetje, ta dan vsi na shod! Naše geslo naj bo: Z Bogom v boj za narod in naše kmetске pravice!

Shoda Kmečke Zveze v Svečini in Sv. Juriju ob Pesnici dne 5. t. m. sta pokazala, da je vse obmejno slovensko ljudstvo na strani Kmečke Zveze. Na obeh shodih je bilo več sto kmečkih in delavskih zborovalcev. Kmečka Zveza ne seje razdora in sovraštva med naše ljudstvo, temveč nam pridiguje staro krščansko bratoljubje, ki naj vlada med vsemi stanovni na kmetih. Gospodarsko povzdigo našega ljudstva hoče ugotoviti z gospodarsko organizacijo in dobrimi zakoni, ki jih bodo sklepali novi poslanci. Na obeh shodih je govoril načelnik okraj, zastopa dr. vse obmejno slovensko ljudstvo na strani Kmečke Zveze. Krajevni odbori dobro delujejo.

Sv. Anton v Slov. gor. Pri nas se je vršil po rani službi božji v nedeljo shod KZ. Shodu, ki je bil obojespolsko nad vse hvalevredno dobro obiskan, je predsedoval domačin kmet Jakob Rojc. O ciljih KZ in njej nasprotnih organizacijah je govoril urednik J. Golec. Po zborovanju se je osnoval krajevni odbor K. Z.

Sv. Trojica v Slov. gor. Po poznem opravilu v nedeljo je zborovala pri nas na prostem pred cerkvijo K. Z. Shod je otvoril in vodil domačin kmet. O namenu KZ je poročal urednik Januš Golec. Osnoval se je krajevni odbor KZ za trojičko župnijo. Zborovalci so protestirali enoglasno proti protiverskemu šolskemu zakonu. Vse Slovenske gorice so kot en mož v taboru KZ.

Videm ob Savi. Shod KZ je bil lepo obiskan. Navzoči so bil inajodličnejši možje cele župnije. Predsedoval je župan Miha Planinc. Govorila sta: kmet Ivan Hlebič in urednik Zebot. Ustanovil se je krajevni odbor KZ. Predsednik odbora je župan Planinc. Možje — zaupniki bodo razširili organizacijo KZ po vsej župniji. Posavje ni izgubljeno! Imamo odlične somišljenike! Le dela je treba!

Shodi KZ v Rajhenburgu in Vidmu so se vršili nad pričakovanje ugodno. Na obeh shodih je bilo velikansko navdušenje za Kmečko Zvezo. Vse je enoglasno obsodilo novo Samostojno Kmetijsko Stranko, ki seje posebno v Posavju med naše vrolokrščansko ljudstvo razdor in prepri. V vseh treh župnijah so izvolili odbore Kmečke Zveze.

Podčetrtke. Političen shod KZ. zadnje nedelje pri M. Pajku v Imenem se je radi velikega števila udeležencev vršil na prostem. Političen položaj, gospodarske razmere, strankarske razlike in odnošaje, kulturnobojne načrte v državi so razlagali in pojasnevali govorniki: nadrev. Pušenjak, dr. Ogrizek, župnik Bosina, hrvaški bogoslovec Komerički, ki je zlasti mnogoštevilnim Hrvatom razložil potrebo in upravičenost našega ujedinenja, ki ga oni ne morejo umevati. Shodi ob Sotli so nujna časovna potreba. Dasi je shod trajal nad tri ure, so ljudje vztrajali, tudi oddaljeni od Sv. Eme, iz Olimja, Buč. Tudi iz kmečkih vrst samih je govoril Ivan Počivavšek iz Olimja in navduševal vse k složnemu, skupnemu delu v smislu naše stranke, v okrožju KZ. Ustanovil se je krajevni odbor KZ, da uredi podrobno krajevno organizacijo. Sklenile so se resolucije za Jugoslovanski klub, za splošno, enako volilno pravico, tudi za ženske, za vržavne in pokrajinske volitve, resolucije proti neopravičenim davkom, proti novem šolskem zakonu in carini in sploh zoper vse kulturnobojne načrte in namene liberalnih svobodomislecev. Na shodu so bili tudi taki, ki niso bili nikdar naši in morebiti še danes v sreči niso, a dobro, da so prišli. So vsaj slišali — resnico. Shod se je vršil mirno in dostojno.

„Vsega je kriva Kmečka Zveza!“ Glasilo Samostojne Kmetijske Stranke je naenkrat prišlo do prepričanja, da je vsega, kar se je med vojsko zgodilo hudega, kriva Kmečka Zveza. Slov. Gospodar in Kmečka Zveza sta rekvirirala živino, žito in druge pridelke. Da so padli fantje in možje na bojiščih vsega tega je kriv Slov. Gospodar in Kmečka Zveza. Tako pridigujejo v Kmetijskem Listu veliki novodobni preroki Mermolja, Urek in Drofenik. Čudimo se, da Mermolja ni zapisal v Kmetijski list, da sta Slov. Gospodar in Kmečka Zveza kriva, da so Italijani pregnali Mermoljo iz Vertojbe. V bodoče bo glasilo laži — Kmetijske stranke menda tudi prišlo do iznajdbe, da sta Slov. Gospodar in Kmečka Zveza kriva povodnji, toče, nalivov, peronospore, kuge-slinovke, rdečice in svinjske kuge, in vseh drugih bridkosti. To je luč resnice Mermolja — Urek — Drofenikove stranke. V svojo stranko sprejemajo nemškutarske glavarje, ki so bili med vojsko po veliki večini rekvizitorji živine, kateri so pri meščanih in bogataših pustili polne hleve, pri ubogih slovenskih kmetih pa so rekvirirali do zadnjega repa. V Samostojni Kmetijski Stranki imajo vse tiste spiecljane, ki so za Judežve groše lagali davčnim oblastim, da imajo slovenski kmetje in obrtniki velike dohodke. V Samostojni Kmetijski Stranki imajo celo ljudi, ki ki so romali leta 1917 pod Orngovim poveljstvom na Dunaj k cesarju protestirat proti ustanovitvi Jugoslavije. Slov. Gospodar in Kmečka Zveza pa sta bili

pred vojsko in med vojsko edina, ki je branila in se zavzemala za naše kmetjsko ljudstvo.



Smartin pri Velenju. V nedeljo, dne 12. oktobra se vrši v Društvenem domu krasna gledališka predstava, kakoršne že davno ni bilo tukaj. Obenem je tudi ustanovitev „Orla in Orlice“. Pridite mnogoštevilno, posebno mladina! Začetek ob 3. uri popoldne.

V Središču ob Dravi se 19. oktobra ustanovi Orlica. Med poznem sv. opravilom skupno sv. obhajilo, po večernicah ustanovni shod Orlice. Povabljeni so vsa dekleta središke župnije, pa tudi stariši! Ustanovitve Orlice se skupno udeležijo tudi središki Oral, ki 15. oktobra obhaja svojo 8-letnico.

Dopisi.

St. Ilj v Sl. gor. Jareninski Mermolja, ki seje bratomorni boj in politično sovraštvo med naše kmetjsko ljudstvo s svojo samostojno kmetijsko stranko, je napisal dolg članek v svoj Kmetijski list. V članku je vse polno neresnic in zavijanj. Možu, ki je to pisal, se vidi, da mu je še danes žal, da mu ljudstvo ni dovolilo širiti njegov liberalni-ovinkarski evangelijski sovraštva in nesloge. Pozabil pa je Mermolja napisati, da je bil edino naš Žebot njegov rešitelj, da ga ljudstvo ni linčalo. Saj ga je sam prosil zaščite, kar je Žebot tudi storil. Mermolja trdi, da bi nam bil odvzel oziroma zapeljal celo župnijo v svoj tabor. E, mož iz Vertojbe, kdo vam pa bo to verjel! Če mislite, da je tisti edini človek v naši župniji, ki se navdušuje iz gole častihlepčnosti (ker bi rad nekaj postal) za vašo stranko, merodajen za celo župnijo, se bridko motite. Le pridite zopet zborovat! Poskusite še enkrat svojo srečo! Naše obmejno kmetjsko in delavsko ljudstvo, ki je vse organizirano v Kmečki zvezi, že desetletja brani svojo rodno grudo pred nasilnimi tujci. Premagalo je Švedsko, šulferajn in Švabe, tudi naše „Samostojne“ se ne boji. Namazani ste na shodih in v „kmetijskem listu“ sicer kot veliki „kmetjski prijatelji“, kot „vzor—narodnjaki“ in če treba tudi kot „verni kristjani“. A slovensko ljudstvo ve, da vas pošilja med nas liberalna stranka, da imate v svoji sredi voditelje nemškutarjev, ki so hodili k cesarju Karlu na Dunaj, da so vas najeli vojni dobičkarji in da bi vi radi naše voditelje, ki so organizirali naše kmetjsko ljudstvo že davno in ga vodili proti vsem njegovim sovražnikom. Žebota hočete tožiti, ker smatrate, da je on ljudi nagovarjal, naj razbijejo vaš shod. Le poskusite srečo! Shoda nismo razbili, ampak vas nismo marali poslušati, ker nosite bratomorni boj in bakljo prepira med vrste krščanskega slovenskega ljudstva. Žebotu pa smo celo zamerili, da se je zavzel za vas. Očitati smo mu, da je tudi on za „Samostojno“. Ljudska sodba je bila v St. Ilju nad Samostojno tako naglo izrečena, ker vas že naprej poznamo. Povemo vam: kmetjskega in delavskega ljudstva vi ne boste imeli za norca!

Gornja Sv. Kungota. Občni zbor kmetijske podružnice St. Jurij ob Pesnici, ki obsega župnije: Gornja in Spodnja Sv. Kungota, Sv. Jurij, Sv. Križ in Svečina ima v nedeljo, 12. oktobra ob 3. uri v gostilni Klamper svoj občni zbor. Govori pot. učit. Goričan. Kmetje, udeležite se v velikem številu.

Sv. Bolfenk v Slov. gor. Že dolgo nam je na jeziku, enkrat pa moramo vendar vprašati naša krčmarja, zakaj stane ravno pri njih pivo 4 K en liter? Pri Sv. Lenartu ga dobiš po 3 K in vendar je iz Maribora do Sv. Lenarta 5 ur; pri Sv. Trojici tudi ne stane več kot 3 K in pivo se mora voziti 6 ur daleč. Od Ptujja do Sv. Bolfenka pa je samo 2 in pol ure in pivo stane 4 K. Ali ni 1 K pri litru dovolj velik dobiček za krčmarja? Kako že pojemo? „Bogatin požrešen vlačič vkup blago, men' je zadovoljnost ljubša ko zlato“.

Sv. Trojica v Slov. gor. V sredo, dne 8. okt. obhaja vlč. g. P. Nikolaj Meznarič, župni upravitelj pri Sv. Trojici, 50-letnico svoje redovne obljube, torej zlat redovniški jubilej. Čestitamo gospodu jubilantu iz srca k izredni milosti! — Bog ga živi in ohrani še mnogo, mnogo let!

Polenšak. Tukaj je umrl dne 3. oktobra večkrat previden s sv. zakramenti za umirajoče g.

Jurij Lovrec, trgovec, gostilničar in posestnik, v 72. letu svojega življenja. Ni morebiti mesta, vasi in hiše na Spodnjem Štajerskem, kjer ne bi bili poznali tega moža po svoji prijaznosti in značajnosti. Bil je vrl katoličan, navdušen za vse dobro in sveto; bil je dober oče in soproj, moder gospodar, gostoljuben in darežljiv, dolgoleten zvest bralec in naročnik vseh slovenskih katoliških listov in časnikov. Kako je bil povsod spoštovan in priljubljen, je pričal lep in ganljiv pogreb v nedeljo dne 5. oktobra, katerega je udeležilo vkljub rani uri — ob šestih zjutraj — izredno veliko ljudi od blizu in daleč. Vse je odkritosrčno žalovalo za rajnim očetom in prijateljem ter mu želelo večni mir in pokoj, ki ga gotovo že uživa pri Bogu in Mariji, za katere svetišče na Polenšaku se je toliko trudil in žrtvoval.

Celje. Dne 17. septembra so sklenili zborovalci Kmečke Zveze za celjsko okolico na svojem shodu v Celju med drugimi resolucijami tudi nastopni dve: 1. Protestirajo proti samovoljnemu postavljanju tržnih cen za kmetjske pridelke od strani celjskega mestnega magistrata na celjskem trgu in pozivajo mestnega gerenta, da to sramoto za kmečki stan nemudoma odpravi. Kmečki stan je vedno pripravljen k pravičnemu in pametnemu sporazumu z drugimi stanovi, nikakor pa ni voljan prenašati, da bi ob času, ko vsak stan sam določuje cene svojih žuljev, ravno kmetom določevali cene ne kmetje in še celo brez sporazuma s kmečkimi organizacijami. 2. Pozivajo vlado in njene organe, da se bojo mestne mitnice povsod, osobito tudi v Celju kot zastareli ostanek srednjeveške dobe odpravile in odprle kmetu neoviran promet z mestom. Ti dve resoluciji sta se med drugimi poslali celjskemu mestnemu magistratu, nakar je mestni sosvet v zadnji svoji seji dne 24. pr. m. predlagal in prosil vlado za dovoljenje odstranitve celjskih mitnic, ker ima občina pri njih itak izgubo. Glede sramotnega postavljanja cen pa ni bilo ne duha ne sluha. Vprašamo mestni sosvet, ali hoče tudi napram nam kmetom postopati pravično in ukine svoje izdane odredbe maksimalnih cen? Žalostno je gledati, kako stopa mož postavbe po trgu ter skrbno pazi, da kmečka ženica ne proda za vinar dražje, drugih pa ne vidi, kateri svojevoljno nastavlja cene. Zato odločno zahtevamo, da se tudi napram nam postopa pravično, ker smo v demokratični državi, drugače bomo tudi mi ubrali druge strune. Sramotiti se ne pustimo več!

Ponikva ob j. ž. Tukajšnji občinski odbor in krajni šolski svet sta imela 28. septembra skupno posvetovanje o načrtu novega šolskega zakona. Soglasno sta z ogorčenjem obsodila protiljudski in proticerkveni načrt. Sestavil se je oster skupni protest, ki se vpošlje na višje mesto. Ljudstvo je razburjeno in pravi: Kdo je dal „Prosvetnemu odboru“ pravico, reformirati ljudske šole brez ljudstva, šole, katere je ljudstvo zidalo in katere ljudstvo vzdržuje?

Ponikva ob j. ž. Tukaj strašno gospodarji kuga-slinovka. Skoraj vsi vaščani imajo bolno vso govejo živino. Jesensko delo je tu, treba je orati, voziti poljske pridelke, delavna živina pa je bolna. Delo zaostaja, zdravljenje bolne živine vzeme skoraj ves delavni čas, par goved je tudi že podleglo bolezni. Za kmeta obupne razmere!

Velenje. Na posredovanje delavskega tajnika Vekoslava Zajca, se bode otvoril 15. oktobra novi vlak proga Dravograd—Celje, ki bode vozil ob 8. uri dopoldne iz Dravograda in pride v Celje pol 11. uri dop., kedaj bode popoldne vozil nazaj, še ni natanko določeno in se bode odredilo šele zadnje dni. En tak vlak je bil neobhodno potreben, posebno za ono Mislinjsko dolino, ker ni bilo nobenega vlaka dopoldne proti Celju.

Rogaška Slatina. Kopalniška sezona je minila, le pojedini gostje in pa invalidi, ki imajo tukaj dve hiši, še oživljajo Slatino. — Neljubo nam je sicer, vendar moramo ob tej priliki omeniti našega g. nadpoštarja. Slišali smo že davno o njem razne pritožbe, a smo molčali, ker nebi radi delali nikomur krivice. A imamo dokaze, da je ta gospod silno neuljuden z gosti in tudi s tistimi poštnimi nastavljenici, ki mu niso po volji. Država mu daje lepo plačo, vrh tega ima zastojno stanovanje v državni hiši, in sicer prav prostor no ter še druge ugodnosti; dela pa prav malo. Če bo imela naša država več takih uradnikov, bo slabo. Za kopalniškega ravnatelja in občinskega predstojnika imamo dva druga, dobra moža, in vendar hoče g. nadpoštar uprizoriti nekako

strahovlado na Slatini. To si bomo mi odločno prepovedali. Od kod ima on tako oblast? Če je pri liberalni stranki, zato še ni nič posebnega. Dvojno dejstvo se nam le zdi preveč čudno: prvič, da so nekateri, ki se smatrajo za izobražene, tako neverjetno boječi in hlapčevski; drugič, kako sploh more obstojati ta takozvana demokratiška stranka, v kateri niti dva „somišljenika“ nimata niti približno istih misli. Čas bi že bil, da bi vladal enkrat mir na Slatini. Pripomnimo še, da je vzelo g. nadpoštarja na muho glasilo njegove lastne stranke, „Nova doba“, prej ko mi. To naj zadostuje za danes!

S Koroške. V prostem času podam malo sličico naše nove SHS države in popišem delovanje slovenskih vojakov, ki se nahajamo na Koroškem v gorovju ob meji Avstrije. Tukaj čuvamo mejo in ob enem delamo orožne vaje v narodnem smislu. Orožna vaja je v srbsko-hrvaško-slovenskem jeziku. Malo težko se umeje, pa Slovenec se hitro privadi vsemu. Po končani vojni razbite Avstrije smo se zedinili z brati Hrvati in skupaj z Srbi v državo. Sedaj osvobodeni od tujcev Nemcev, ki so zakrivali mnogo gorja in zatirali naš slovenski narod, tirali nas na fronte, rekvirirali in mučili na razne načine, teh ne zabimo nikoli. Sicer so se že posušile solze mnogim vdovam, materam in nevestam, ali nam pa ostane kal bolesti v trajen spomin. Ljuba nam je naša zemlja, za njo živimo, delamo in umrjemo. Naše geslo je: vsi za enega in eden za vse! Zato tudi branimo dom in čuvamo naš dragi zaklad, steber naroda slovenskega. Ob meji SHS se nahajajo tudi takozvani tihotapci-nemčurji, ki nam tihotapijo z živino in prodajajo razna živila za visoke cene, tem nemškim ptičem, ki niso nikoli siti. Romajo kar trumoma konji, krave, voli in ovce v izlakano Avstrijo. Kdor ujame takega lumpa, je pošteno poplačan, dobi nagrado. Tukaj letijo tisočaki, ali žalibog, ker je žep raztrgan mi ne ostane več kot šestdeset vinarjev na dan. Saj bo ta dva meseca preteklo kmalu. Zato pa dragi domačini, dasiravno nas zelo pogrešate pri vašem prevelikem delu, potrpite, saj kmalu pridemo spet nazaj. Želimo pa, da nas dobrovoljno sprejmete, v vaše domove. Več domačinov nas je skupaj od blizu in daleč, ki se šalimo in kratkočasimo. Štejemo večkrat dneve, kedaj bomo odložili svojo vojaško obleko, ki nam pristaja dobro. Vsem ostalim pa, ki so še doma in niso skusili jugoslovanske vojaške snuknje, želimo vse dobro in pričakujemo, da tudi vi pridete in nas nadomestite. Mnogobrojne pozdrave vsem domačinom ženam in nevestam, želimo vojaki pri 45. pešpolku 2. stotnija.

Prireditve.

V nedeljo, dne 12. oktobra:

Veliki ljudski tabor v Labudu se vrši v nedeljo, dne 12. oktobra, ne pa, kakor se je to prvič pričelo, v nedeljo, dne 5. oktobra. Začetek tabora ob 9. uri dopoldne. Korošci, pridite vsi na to veliko narodno manifestacijo! Vsa društva po širni Sloveniji naj bodo zastopana. Pokažimo, da so želje Korošcev naše želje, da čutimo z njimi. Vsi dne 12. oktobra v Labud! — Dne 12. oktobra se vrši pri Veliki Nedelji velik dekliški in ženski tabor. Spored: ob pol 10. uri dopoldne pridiga za Marijine družbe in slovesna sv. maša. Po maši zborovanje zunaj cerkve. Popoldne po večernicah prireditve domača društva igra s petjem in godbo. — Gospodarsko bralno društvo v Sv. Urbanu pri Ptujju priredi v nedeljo, dne 12. t. m., popoldne ob pol treh na dvorišču g. Simoniča igro „Deseti brat.“ — Katoliško izobraževalno društvo v Framu priredi dne 12. t. m. veselico in igro „Domen“ v gostilni Turner. — Slovensko katoliško izobraževalno društvo Dol pri Hraštniku priredi v nedeljo, dne 12. t. m., popoldne ljudsko veselico s tombolo v prid društveni knjižnici. — Ženska Zveza priredi v nedeljo, dne 12. t. m., popoldne ob 3. uri shod pri „Belem volu“ v Celju. Govori: Cilka Krekova in druge. Žene in dekleta, pridite v polnem številu, da protestiramo zoper protikrščanski učni načrt!

V nedeljo, dne 19. oktobra:

Izobraževalno društvo na Remšniku priredi v nedeljo, dne 19. t. m., v prostorih g. Grögla lepo ljudsko igro „Tri sestre“ in šaljev prizor „Dobro došli! Kdaj pojedete domov?“ Na vspredu so tudi razni govori, deklamacije in petje. Pričakujemo prav obilnega občiska od strani domačinov. Vabimo pa tudi naše mile brate iz Dravske doline in Pohorja k obilni udeležbi, kar jim ob priliki seveda vrnemo. Za pokrepišo po predstavi priporočamo narodno gostilno Kolečnikovo.

Slovinci širite naše liste!

Mala naznanila.

Zavoljo starosti zamenjam dve posestvi eno brez, drugo z poslopji vred za posestvo 3-4 oralov, gozd, vinograd in drugo potrebno, prodam tudi 20 m² sladkega sena. Franc Šket, Mala Rudence, p. Podčetrtek. 462

Poslovodja

se sprejme kot vodja neke tukajšnje podružnice, trgovsko izobražen, če mogoče z kavejco, več knjigovodstva. Ponudbe s pričevali na upravo lista pod „F. J. G. 422“.

Slavnemu občinstvu naznanjava, da sva prevzela gostilno

Narodni dom v Celju.

Skrbela bodeva za dobro in točno postrežbo ter se priporočava za mnogobrojen obisk.

Ivan in Ana Černe
418 z Goriškega.

Jamske krajnike

kupuje po najvišji ceni, enako deške v debelosti 20 in 40 mm Lesna eksportna trgovina E. Marinc, Sv. Pavel pri Celju. 420

Vsako množini bukovih hrastovih in jevševih drv za kurjavo sveže sekanih in tudi suhih kupi cele vagone in prosi ponudbe za 100 kg franco vagon oddajne postaje takoj Rudolf Dergan, trgovec v Laškem trgu. 428

Mlinska sita (pajtlji)

za moko vseh vrst se dobe v trgovini

A. ČADEŽ, Ljubljana, Kolodvorska ulica 35, nasproti Tišlerjevi gostilni. 436

Učenco, ki ima veselje za izdelovanje gornjih delov čevljev se sprejme s celo oskrbo. Koroska ulica 64, Maribor. Vaclav Vošinek. 461

Pridnega fanta kateri ima veselje do kovaške obrti, sprejme takoj Matej Bregant, kovač v Orehovi vasi, Slivnica pri Mariboru 451

Deklo, ki zna pripraviti kuhati in razume tudi svinjerejo sprejme takoj proti dogovorjeni plači J. Böhm, mlinar v Framu. 453

Laneni firnež

prodaja v sodih in vrčih F. Cvek, Kamnik, Kranjsko. 457

Med. dr. Frank

Goethe ulica 2, ordinira predp. od 8-12, pop. od 2-4. 490

Posestvo je na prodaj z gospodarskim poslopjem, ena lepa njiva zraven, pripravna za stavbo poslopja. V hiši so 4 stanovanja, lep vrt za kakega rokodelca ali penzionista. Tezno 29, pri Mariboru. 491

Zaradi opustitve poštne vožnje Sv. Lenart-Maribor se takoj prodaja dva dobra poštna voza z 4-6 sedeži, poštne sani, mesarski voz in 4 dobri konji. F. Senekovič, Sv. Lenart v Slov. gor. 500

Veliko posestvo je na prodaj pri Tereziji Gornik v Selnici ob Muru, p. St. Ilj v Slov. gor. Posestvo ima 14 oralov gozda, 10 oralov njiv, 16 travnikov s sadonosnikom. Hiša je podobna graščini in lepo zidana, drugo poslopje pa obstoji kakor pri mali graščini. Cena 180.000 K. 506

Dva se vzameta na brano. Vpraša se pri Vagradi, Vetrinjska ul. 26, Maribor. 499

Vinčar s 4-5 delavskimi močmi se sprejme proti dobremu plačilu pri dr. Sirk, Limbuš. 488

Šofer, ki razume vsako dejo na polju in vinogradu išče službo. Vakovski dol 28, Jarenina. 488

Otrok, 5 mesecev star, fant, zdrav in dobro razvit se odda v oskrbo na deželo ali pa za svojega. Dota 1000 K. Pisma naj se pošljejo pod naslovom „Ognjeslav M 503“ na upravo. 503

Služba organista in cerkovnika (oženjenega rokodelca) se odda v župniji Muta od 1. nov. ali s 1. dec. Prosto stanovanje, 2 mali njivi, nekaj plače in štola. 492

Ugodno se kupi celo nova drozgalnica za sadje na kamenite vajarje. Cena 1000 K pri Andreju Pfeifer v Mariboru, Vetrinjska ulica 22, I. nadstr. 487

Pridno deklelo iščem v službo. Plinarska ulica 18, Marija Heč v Mariboru. 488

Pređa se skoraj nov živalni stroj zelo po nizki ceni, tudi dvojno moško kolo. Jareninski dol 8, Jarenina. 498

Lipove plohe kupi

IVO SOJČ, Reiserjeva ulica 26, Maribor. 505

Iščem starejšo dekle, ki bi znala kuhati in bi racumela gospodinjstvo. Ivan Löschnigg, trgovec, Šmarje pri Jelšah. 452

Išče se mlinar, trezen, starejši lahko oženjen a če mogoče brez otrok. Ponudbe na: Nando Roš, Hrastnik ob Savi. 495

Za večje posestvo na Sp. Štajerskem se sprejme 1. januarja 1920 priden, zanesljiv in trezen delavec: kot šofer. Ponudbe naj se predložijo uredništvu tega lista pod naslovom „spreten živinorejec“. 502

Prodaja se

posestvo 17 oralov, dva gozda, njiv in travnikov, mnogo sadnega drevja s poslopjem vred. Več se izve pri Amaliji Golavšek, St. Jurij ob juž. žel. 480

ŽAGAR

se išče, kateri zna žagati na navadno žago, mora biti trezen, ne oženjen in priden pri R. Kuncu, Sv. Jurij ob juž. žel. 481

Lepo posestvo pol ure od Glavnega trga v Mariboru obstoječe iz 4 sob, kuhinje, kleti, gospodarskega poslopja, vrta in sadnega vrta, njive travnika in stavbeni prostori se prodajo. Poizve se v Vrtni ulici 6, Pobrežje pri Mariboru, proti Mariji Brezje. 501

Želim vstopiti kot mlinarski učenc, star 17 let na 4 leta učne dobe. Naslov v upravi. 507

Samostojna kuharica išče službo z večletnimi spričevali. „Kuharica 40“, poste restant, Sv. Trojica v Slov. gor. 510

Svinja, 6 mesecev stara, se prodaja. Volfgangstr. 1, Novavas pri Mariboru. 489

GNOJ.

V nedeljo, dne 12. t. m. se vrši v vojašnici konjeniškega polka licitacija gnoja. Gnoj se ne bo prodajal po vozih temveč skupno. 509

Pozor! Glejte!

1641-889

Kaj se vse tukaj dobi po najnižji ceni:

Emajlirana kuhinjska posoda, sita in rešeta, vsakovrstne košare za potovanje, za cvetlice, za perilo itd., tudi lesena posoda, kakor: kadi za zelje, škafi, banje za perilo, deske za rezance in za meso, sploh kaj se za kuhinjo rabi; dobijo se tudi vsakovrstne mreže iz žice za ograjo, kakor tudi za mlinarje in za zidarje. Košare in vsakovrstna sita se tudi v popravilo prevzamejo, samo pri ...

Josip Antloga, Maribor

Zofijin trg št. 1.

Zraven mestne mostne tehtnice.

Skladišče za živila južne železnice v Mariboru

Frano Jožefova cesta 34

potrebuje bučno olje, krompir, fižol, grah, svežo zelje, sveže in suho sadje in druge kmetijske pridelke. Ponudbe se sprejmejo pisemenim ali ustmenim potom. Za željeni so posebno stalni dobavitelji. 1716

Zobozdravnik dr. Franc Kartin,

bivši asistent profesorja Metnitza-a na Dunaju, se je preselil v Maribor in ordinira od 8. t. m. naprej Grajska ulica (Burggasse) 9, v hiši Wögerer. od 1/2 9-12, 1/2 3 (1/2 15)-5 (17). 496

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjava, da sva otvorila v Ormožu trgovino z mešanim blagom na drobno ter špecerijskim, kolonijalnim blagom, deželnimi pridelki, vinom in žganjem na debelo.

V zvezi s prvovrstnimi tu- in inozemskimi trdkami bodeva v položaju postreči vedno z dobrim blagom in nizkimi cenami. Zagotavljajoča točno in solidno postrežbo se za obilen poset ter cenj. naročila najtopleje priporočava in beleživa z odličnim spoštovanjem

Polak & Kopitar.

Oznani Union-Propagande, Maribor, Gosp. ul. 25.

Barva Kemično čisti

vsakovrstno blago. 1695-438-208 obleke.

Pere in svetlolika

ovratnike, zapestnice in srajce.

tovarna JOS, REICH,

MARIBOR, Gosposka ulica št. 38,

Poštna naročila se izvršujejo točno.

Odvetnik

dr. Alojz Visenjajk

je otvoril

odvetniško pisarno v Ptuj

v hiši g. dr. Štuheca. 460

Skladišče za živila južne železnice v Mariboru,

Frano Jožefova cesta 34

potrebuje bučno olje, krompir, fižol, grah, svežo zelje, sveže in suho sadje in druge kmetijske pridelke. Ponudbe se sprejmejo pisemenim in ustmenim potom. Za željeni so posebno stalni dobavitelji 443

Oznani Union-Propagande, Zavod oglasne odprave in reklame. Maribor.

Loj, mast, olje, in surovi loj kupi vsako množino za najvišjo dnevno ceno:

Prva mariborska tovarna za milo v Mariboru,

telefon 47,

brzojavni naslov: Milana.

Prosijo se ponudbe z vzorci, 1739-479

Prva slovenska tovarna za izdelovanje usnja ::

Anton Krošelj

v Kamnici pri Mariboru

priporoča svojo novo zgrajeno in moderno tovarno za izdelovanja vsakovrstnega usnja. Kot strokovnjak izdelujem usnje trpežno in najboljše kakovosti. Za mnogobrojen obisk se priporoča ::

Franc Krošelj, strojar.

Tretjo notarsko pisarno

je otvoril s 15. septembrom 1919

not. namest. Ivan Ašič

v Mariboru, Marijina ulica števil 10 (poleg sodnije.) 476

SPODNJEŠTAJERSKA

LJUDSKA POSOJILNICA

r. z. z n. j. z.

V MARIBORU, STOLNA ULICA 6

Obrestuje hranilne vloge po 3 odstot.

Daje posojila pod ugodnimi pogoji na vknjižbo, po roštvo in zastavo ::

Pojasnila daje vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne

Uradne ure sredo in četrtek od 9. do 12. ure, v soboto od 8. do 12. ure

Najnovejše!

Sv. Evangelji in Dejanje apostolov

je knjiga, kakor je Slovenci dozda še niso imeli. Obsega cele evangelje in dejanje apostolov z razlago. Oblika molitvenika lična. Vezava prikupljiva. Cena s poštino vred K 6'90. :: Naroči se v

tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Slovenci! Sežite po znameniti knjigi!

Odvetnik dr. Viktor Sušnik

naznanja, da je otvoril svojo pisarno v Pilberku, Guštaniska cesta št. 7.

Rezan in okrogel les, tramove, drva, oglje

kupuje vsako množino

„DRAVA“

lesna trgovska in industrijska družba z o. z. Maribor. 202



ČEVLJE moške in ženske ::

fino in zajamčeno pristno ročno delo, krasne ameriške fazona, najboljše ružavo ali črno teliče usnje in pristna trpežni podplati, razpošilja po K 270.—; krasne boks čevlje po K 300.— in K 360.— par ::

veletrgovina z čevlji
R. Stermecki, Celje 300
Slovenija.

Naročite cenik! Ceneje kakovosti od K 100.— naprej.

RAZGLAS.

Na razna vprašanja radi nadaljnega odplačevanja za po nas ali g. Val. Urbančiču v Ljubljani naročenih srečk sporočamo sledeče:

V Sloveniji bivajoči naročniki dobe pri nas nove pošne položnice ter naj jih zahtevajo. Iz ostale Jugoslavije naj se denar do nadaljnega pošilja po nakaznicah na Češko industrijalno banko v Ljubljani. Iz zasedenega ozemlja in inozemstva naj se denar nakazuje po kakšni banki na Češko prumyslovo banko v Pragi s pripombo, da je vplačilo namenjeno „srečkovnemu oddelku“.

Naročniki, ki so prenehali ali hočejo prenehati z nadaljnimi vplačili, naj radi izplačila odkupninskega zneska pošljejo listine in plačilna potrdila na naš naslov.

Srečkovno zastopstvo, Ljubljana.

NAZNANILO.

Slavnemu občinstvu Gornje Savinjske doline vljudno naznanjam, da sem svojo dosedanjo trgovino z mešanim blagom v Gornjemgradu opustil, ter otvorim z dnem 15. vinotoka t. l. v Mozirju v lastni hiši št. 35 poleg Strmškove gostilne trgovino z mešanim blagom in manufakuro v večjem obsegu, katero bom založil z najbolj potrebnim, popolnoma svežim ter izključno samo dobrim blagom.

S prvovrstnimi tu in inozemskimi trgovskimi zvezami, bodem v prijetnem položaju, kakor doslej, tudi zanaprej postreči moje cenj. odjemalce samo z dobrim blagom ter zaupno najnižjimi cenami, zagotavljajoč točno, solidno in prijazno postrežbo.

Pri tej priliki se vsem mojim dosedanjim cenj. odjemalcem od blizu in daleč najtopleje zahvaljujem za zaupanje katero sem užival kot trgovec v Gornjemgradu, vse te hranil v prijetnem spominu ter njim v slovo: »Na večkratno svilenje v Mozirju! Vsakemu mojem odjemalcu se bode obisk moje nove trgovine izplačal, ter se za obilen obisk tudi na novem mestu istotako najljubudneje priporočam.

Z odličnim spoštovanjem **Josip Kostanjšek.**

Naznanilo.

P. n. občinstvu uljudno javljam, da sem otvoril s 1. oktobrom kot prvo slovensko

kolarsko obrt

na Tegethofovem trgu št. 3. Priporočam se slavnemu občinstvu v izdelovanje vsake vrste finih koles, težkih vozov, kakor tudi popravila in sploh vse v to stroko spadajoča dela.

Spoštovanjem

Jožef Stajnik,
kolarski mojster.

485

Zastopstvo

„Slov. Naroda“ in „Slovenca“!

v Grajski ulici 15.

Sprejemajo se inserati za navedena lista ter dajejo tozadevna pojasnila. Prodajajo in razpečavajo se lokalni in večina ostalih slovenskih časopisov. Se najtopleje priporočam

484

Ivo Sušnik.

POZOR!

VOSEK

plačam po najvišji ceni.

R. Kraupner

medičar in svečar

427

CELJE, Glavni trg št. 8.

Izdajatelj in založnik: Kat. tiskovno društvo.

Prva jugoslovanska tovarna za poljedelske stroje, stavbeno in umetno ključavničarstvo, mehanična delavnica za kolesa in avtomobile

FRANJO FARIČ

Maribor, Koroška cesta 19

Specijaliteti:

Izdelovanje peči za kemikalije, motorjev na bencin in olje, finih železnih in lončenih štedilnikov, železnih ograj, instalacija plina in vodovodov.

Popravljalnica

vsakovrstnih strojev, spojevanje strtega litega železa ter sploh vsa v to stroko spadajoča dela.

Vlivanje železa in medenine v lastni tovarni. — Kupim staro železo! — Lastni inženirji za izdelovanje narisov v tovarni. 1514—293

Glavna zaloga: Koroška cesta 19.

Vsakovrstno špecerijsko in kolonialno blago na debelo in na drobno razpečava :: na novo ustanovljena trgovina ::

Ant. Močnik

CELJE, Glavni trg 8.

Najboljša žgana in surova kava, cikorija, milo, vseh vrst, moka, riž, pristno bučno olje, rozine, mineralne vode, petrolej, vžigalice, barve za :: obleko, konjak itd. ::

Vsaki dan sveži kvas.

Karel Kocijančič

kamnoseška industrijska obrt v Mariboru

Schillerjeva ulica 25

priporoča svojo zelo bogato zalogo v žrkih, nagrobnih spomenikov, ploščah za umivalne mize in za pohištvo, vsa betonska in podobarška dela. Prevezema vsa v njegovo stroko spadajoča cerkvena dela kot oltarje, prižnice, ter sploh vsa cerkvena dela v kamnu, kot svedoči mariborska franciščanska cerkev. Ves obrat na stroje! Lastni kamenolom pri Slov. Bistrici, industrija za granit, mramor in sienyt.

1664—424

Ališeneveste

da kupite vedno po najnižjih cenah vsakovrstnega štofa, hlačevine, tiskovine, barhenta, flanela, šifona, svilnatih robecev itd. na debelo in drobno pri domači tvrdki na „Colskem“

Narat & Žurman

Sv. Križ

Rogaška Slatina

Vedno sveže špecerijsko blago ter železnina v zalogi. Kupujejo se JAJCA po najvišjih dnevnih cenah. 441 ::

Gospod lekarnar pl. Trnkóczy v Ljubljani!

Naročam po pošti 5 paketov »Mastina«. Dajal sem ga po navodilu na teden enkrat po eno pest v krmo in živalim žreti. Veselje je gledati, kako moja živina rada žre, uspeva, se debeli in masti. Srčna hvala!

S pozdravom
Franc Trubiansky,
Lugos (Banat).

Primešaj „Mastin“ krmi.

Ce živina krmo laže in do zadnjega prebavi in popolnoma izkoristi, da se na koncu nič ne izgubi, če se dvigne slast do žretja, potem se pospešuje redilnost, vsled tega težka živina, mast meso, jajca, mleko. To se doseže, ako primešamo krmi enkrat na teden pest praška »Mastin«. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestilna sredstva za krmila, pa se primeša dvakrat na teden. Prašek »Mastin« je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, Parizu, Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo »Mastin«, ko ga enkrat poizkusijo, ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška »Mastin« zadostuje za 5 mesecev za enega prašiča ali vola. Glasom oblastvenega dovoljenja sme »Mastin« prodajati vsak trgovec in konzumna društva. Ako se pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem naj se naroči po poštini dopisnici v izdelovalnici »Mastina«, to je

lekarnar Trnkóczy v Ljubljani

5 zavojev (paketov) »Mastina« za K 17.50 poštne prosto na dom. Od tam se pošilja »Mastin« s prvo 369 pošto na vse kraje sveta.

Dr. med. Klara Kukovec

strokovna zdravnica za ženske in otroške bolezni

prej v Trstu, ordinira sedaj v Gosposki ulici 2 v Mariboru od 8.—9. in 14.—15. ure.

Občinska hranilnica

v Mariboru

(prej Gemeinde Sparkasse)

Župniška ulica št. 2 (Pfarrhofgasse Nr. 2)

v lastni hiši

Stanje hranilnih vlog K 42.442.640.26 Rezervni fondii . . K 2,749.997.67

Shramba za pupilske hranilne knjižice itd. Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun po najvišji obrestni meri. ::

Uraduje vsak dan

od 8. do 12. ure razna ne-
delje in praznikov. ::

1696—439—209